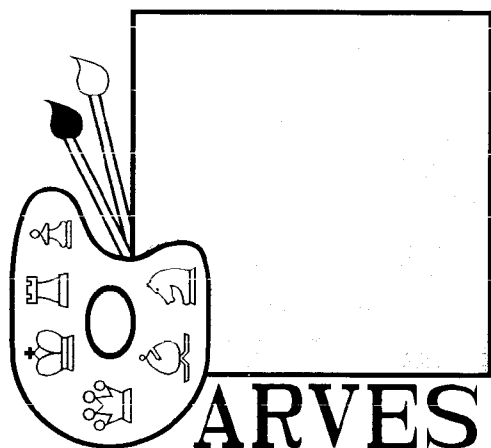

EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaakeindspelstudie

Kwartalschrift, 8e jaargang, nummer 4, december 1996

Redactioneel

door Harold van der Heijden

Helaas moet ik dit keer beginnen met een triest bericht. Onlangs overleed de heer J. de Hooge uit Rotterdam, ARVES-lid sinds de oprichting in 1988. Binnen eindspelstudie-kringen was De Hooge vooral befaamd om zijn gigantische collectie schaakboeken. Eenmaal leverde hij daarmee een bijdrage aan *EBUR* in het kader van een onderzoekje naar eindspelstudies van Shinkman. Recentelijk zijn twee ARVES-bijeenkomsten gehouden. Graag wil ik het bestuur complimenteren voor haar inzet in deze. Naast de ARVES-activiteiten was het aanvullende programma extra reden om af te reizen. De najaarsvergadering, waarvan de nieuwbakken secretaris Hans Buijs in dit nummer kort verslag doet, werd na bemiddeling van Geurt Gijssen gehouden tijdens het Fontys-toernooi in Tilburg. De andere ARVES-sessie in het Max Euwe Centrum in Amsterdam, een studie-oploswedstrijd, trok extra belangstelling doordat Jurgen Stigter schaakprofessor Jaap van den Herik bereid had gevonden toelichting te geven op de stand van zaken rondom De Uitdaging van Wouter Mees: 'Kan de computer programmeren?' (Hier vanwege ruimtegebrek elders een kort verslag van dit onderdeel van de dag. De oploswedstrijd komt verderop uitvoeriger aan de orde).

Hoewel veel interessante feiten rond computerschaak en kunstmatige intelligentie aan de orde kwamen, bleek Van den Herik maar matig ingevoerd op het gebied van de eindspelstudie. Zo vreesde ik gedurende lange tijd dat hij het vooral over orthodoxe problemen wilde hebben. Desalniettemin ging hij in de tweede helft van een bijna 3 uur durende lezing uitgebreid in op eindspeldatabases van o.m. Ken Thompson (5 stukken) en Lewis Stiller (6 stukken). Daaruit kan een computerprogramma in principe stellingen destilleren, waarin slechts één weg tot de winst leidt. Ook het computermatig opsporen van wederzijdse zetdwangstellingen in deze databases is reeds

'common practice'. Van den Herik demonstreerde een fraai voorbeeld. Onduidelijk was of de esthetische keuze (de schoonheid van stelling en oplossing) kan worden gedaan door de computer, of zoals als John Nunn bij diverse gelegenheden heeft aangetoond, door een mens die de computer als hulpmiddel gebruikt. Mijs inziens kan de computer echter wel degelijk op dit gebied nog de nodige vorderingen maken. Er wordt immers al sinds enige tijd bij de jurering van toernooien met enig succes getracht bepaalde aspecten objectief te meten (spel, economie, originaliteit, etc.). Dit moet gemakkelijk te programmeren zijn in parameters die de keuze van een computer bepalen.

Van den Herik ging eigenlijk nauwelijks in op de uitdaging van Mees. Zijn uiteindelijke voorstelling dat de computer uiteindelijk wel een studie zou kunnen componeren, lijkt mij niet onmogelijk, maar is nu nog op niets gebaseerd. De beschreven methodiek, het 'kiezen' van een eindspelstudie uit een eindspeldatabase heeft niet veel met componeren te maken. Aan de door Wouter Mees gepropageerde aanpak: het 'terugzetten' zijn de computer-goeroes helemaal nog niet toegekomen.

Aan programma's die eindspelstudies controleren, bestaat grote behoefte. Tot nu toe moeten we het doen met normale partijspelende software, die natuurlijk wel steeds beter wordt. Maar er is grote winst te behalen met speciale snoei-technieken (hierop ben ik al eerder ingegaan in dit blad). Ook dit kwam niet aan de orde in de lezing van Van den Herik.

Tenslotte miste Van den Herik een schot voor open doel, door helemaal niets te zeggen over de wijze waarop men kan beoordelen of een computer programmeren kan. Mijs inziens leent zich dit geval uitstekend voor een Turing-test.

In dit nummer opnieuw een artikel over toegevoegde velden van Teun Balemans. U weet

dat onder de ARVES-leden zich nog meer experts op dit gebied bevinden, en u kunt zich nu dan ook al verheugen op een al aangekondigde bijdrage van Buijs en Hendriks in het volgende nummer. Maarten de Zeeuw, inmiddels erkend cook-hunter, heeft zich in het oeuvre van Korolkov vastgebeten, en ontzenuwde en-passant een mythe. Wouter Mees gaat ondanks de afschaffing van de dienstplicht nog steeds op herhaling. Alain Pallier, tenslotte, feliciteert Theodorus Kok in zijn

bijdrage met diens 90e verjaardag. Wij sluiten ons daar van harte bij aan!

Wij wensen u prettige feestdagen en een studikoos 1997!

Denkt u a.u.b. aan het insturen van kopij? Dit keer, i.v.m. de planning van de voorjaarsvergadering, heeft u de tijd tot:

15 maart 1997

Van het bestuur

door Hans Buijs, sekretaris

In de stimulerende kontekst van het Fontys-toernooi vond op 12 oktober onze najaarsvergadering plaats. Jammergenoeg konden niet alle leden deze vergadering bijwonen. Daarom hier een verslag van de belangrijkste agendapunten en besluiten. De samenstelling van het bestuur is gewijzigd: de plaats van Harm Benak als sekretaris is overgenomen door Hans Buijs. Gelukkig zal Harm Benak zich op velerlei terreinen voor de vereniging blijven inzetten. We kunnen al verwijzen naar de samenstelling van de kascommissie: deze bestaat uit Olthof en Van Breukelen, met Benak als reserve.

Naar aanleiding van het voorstel om naast de status van lid ook die van donateur in te voeren kwam ook de maximum leeftijd voor bestuursleden aan de orde. Navraag bij een notaris heeft inmiddels aan het licht gebracht, dat beide kwesties via de statuten moeten worden geregeld, niet via het huishoudelijke reglement.

Voornaamste punt op de begroting was het Boek van het Jaar. Voor 1996 is dat het Cortlever-boek van Grondijs. Inmiddels is dat boek gedrukt, en diverse leden hebben het op 30 november in ontvangst kunnen nemen. Helaas kon de aankondiging van het boek niet meer in de uitnodiging worden verwerkt.

Voor onze promotie zal een demonstratiebord worden aangeschaft. Ook komt er een kleeft met de naam van de vereniging.

Een volledig verslag van de vergadering van 12 oktober kan worden opgevraagd bij uw sekretaris (026 - 3515378).

(Red: De voorzitter verzocht ons nog enkele mededelingen/oproepen te doen:)

1) Het bestuur verzoekt de leden die het boek van het jaar toegestuurd willen krijgen de portokosten voor hun rekening te nemen (f 5,-) en dit in het bedrag op de in dit nummer bijgesloten acceptgiro te verwerken.

2) Enkele leden hebben het boek van het jaar gesponsord door het doneren van een extra geldbedrag. Het bestuur roept ook de andere leden op dit te doen.

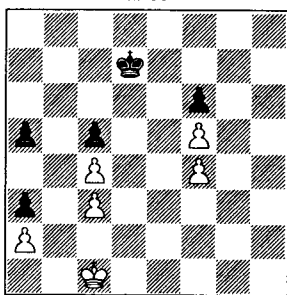
3) De volgende ARVES-bijeenkomst wordt waarschijnlijk gehouden op 12 april 1997. Reserve-datum is 19 april. Op die dag zal ook het eerste nummer van *EBUR* van 1997 worden uitgereikt.

De Toegevoegde Velden Voorbij (2)

door Teun Balemans

In mijn vorige artikel heb ik aandacht besteed aan de volgende studie.

M.Zinar
1983

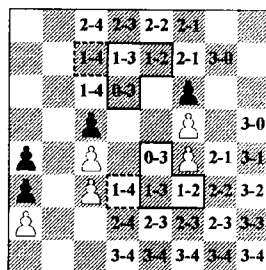
Wit speelt en wint

Wit wint als volgt: 1.♖d2 ♕e8 2.♗d3¹ ♗d7 3.♕e4 ♗d6 4.♗f3 ♕e7 5.♕e3 ♗d6 6.♗d2 ♗d7 7.♗d3 ♗d6 8.♗c2! a4 9.♗d2! ♗c7 10.♗d3 ♗c6 11.♕e2 ♗d6 12.♗f2 ♗d7 13.♕e3 ♕e7 14.♗f3 en wint.

Ik heb deze winstgang uitvoerig toegelicht. De meest elementaire vraag heb ik echter niet gesteld. Mijn artikel ging over toegevoegde velden. Men spreekt ook wel van corresponderende velden. De meest elementaire vraag luidt: **In welke zin is in deze studie sprake van correspondentie.** In een

stelling zonder extra pionnen-tempi correspondeert een veld in het territorium van de zwakste partij met een veld in het territorium van de sterkste partij, als de zwakste partij remise kan afdwingen door zijn koning naar dat gewraakte veld te spelen. Aangezien een schaakpartij niet na één zet eindigt, dient dit principe betrekking te hebben op meerdere velden binnen het territorium van de zwakste partij. Dit principe stelt specifieke eisen aan de configuratie van deze velden. Elke manoeuvre van de koning van de sterkste partij dient immers beantwoord te worden met een adequate manoeuvre van de koning van de zwakste partij. Ook op de meest bizarre koningsmars dient de zwakste partij een antwoord te vinden. Dit principe is ook geldig als het om winststudies gaat; de sterke partij verhindert dat de zwakste partij naar een corresponderend veld kan spelen. Om een antwoord op mijn vraag te krijgen besloot ik de stelling te analyseren waarin de a-pion is opgespeeld naar a4. De winst van deze analyse is de informatie die de analyticus krijgt over de stellingen die kunnen ontstaan als in de loop van de strijd de formatie wordt vastgelegd. Er is echter nog een be-

langrijke secundaire winst. De analyticus ontleent aan zijn analyse informatie die hem goede diensten bewijst bij het bepalen van de vitale velden in de studie.

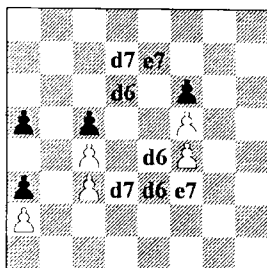

Wit beschikt over vier vitale velden (e4, e3, f3, h5). Indien de witte koning naar een van deze velden speelt dan heeft zwart in alle vier de gevallen slechts een tegenveld. De velden d2, e2, f2, d1, e1 en f1 corresponderen met zowel d8 als e8, twee velden die volstrekt equivalent zijn en bovendien ook nog aan elkaar grenzen. De velden g3, h3, g2, h2, g1 en h1 corresponderen met zowel e8 als f8 en f7. E8 is bijna altijd een goed veld. Gesteld dat de pion nog op a5 zou hebben gestaan dan zou de opmars a5-a4 bij de gegeven koningsstelling op e8 altijd remise opleveren als de witte koning zich niet op een van de vitale velden zou ophouden. Om tot

1 Ook 2.♕e3 ♕e7 3.♕e4 met overgang tot de aangegeven oplossing is mogelijk.

winst te komen moet wit een smal pad bewandelen.

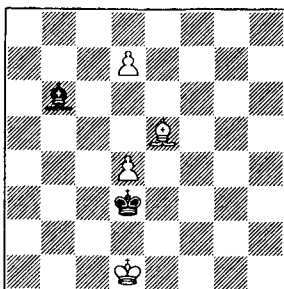
Als we overgaan naar de stelling waarin de zwarte pion nog op a5 staat, dan kunnen wij het volgende vaststellen.

1. Als de witte koning naar d3 speelt dan is e7 de enige verstandige koningszet. Als zwart d6 speelt dan volgt c2 a4 d2! en wit wint de slag om de vitale velden (zie diagram A). Als zwart d3 met c7 of e7 beantwoordt, dan volgt c2 a4 en d3 (zie diagram A). 2. Als de witte koning naar f3 speelt dan is e7 de enige verstandige koningszet. 3. Op c4 en e3 heeft zwart echter maar één tegenveld, d6. Wit kan dit dus altijd winnen als hij er in slaagt de dodelijke tegenstoot a4 te neutraliseren. De toegevoegde of corresponderende velden vormen onmiskenbaar het thema van deze studie. Dit principe dient men in het onderhavige geval echter ruimer te formuleren dan ik in het begin van dit artikel heb gedaan.

Deze studie brengt mij bij een werkstuk van eigen hand.

T.Balemans 4.c Schakend Nederland 1978

Wit speelt en wint

Na 1. e6 e5 ontstaat een stelling met wederzijdse tempodwang. 2. c1 c3 3. b1 b6 4. a2 (of 4. a1; 4. h4 d3 5. a2 e5 6. e6 c3 7. a1 vertraagt de oplossing alleen maar) 4... e5 5. a1! c4! 6. b1 b6! 7. b2! e7 8. c1 en wint. Om deze studie op te lossen kan men het volgende schema construeren.

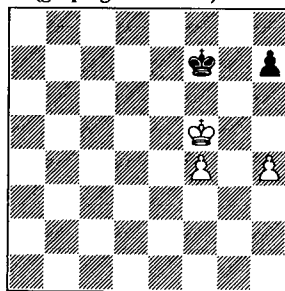
w	z	z
d1	d3	a5
c1	c3	a5
b1	c3	b6
c2	c4	a5
b2	c4	b6

Dit schema biedt zwart geen sluitende verdediging. In de stelling wit c2 zwarte c4 e5 beschikt hij immers over de mogelijkheid b1. Wit wint het dus altijd als hij niet in zinloze herhalingen blijft steken. In die zin beantwoordt mijn studie

(evenmin als de studie van Zinar) aan mijn strikte definitie. De studie geldt m.i. overigens wel als studie en niet als 'leereindspel' omdat de winstvoering volgens een duidelijke volgorde verloopt.

Elke studiecomponist staat op de schouders van een of meerdere voorgangers. Soms is dat heel aanwijsbaar. Zo zijn een aantal studies van Soukup-Bardon met het thematische materiaal twee paarden versus pion niet goed denkbaar zonder de theoretische onderzoeken van Troitsky. Het ligt voor de hand dat ook op het gebied van de pionneindspelen voorbeelden zijn aan te wijzen waarbij een componist dankbaar profiteert van het werk van een voorganger. Hooper gebruikte een oudere studie van Maizelis als ondergrond voor een eigen productie. Als volgt:

I. Maizelis (gespiegelde versie) 1956

Wit speelt en wint

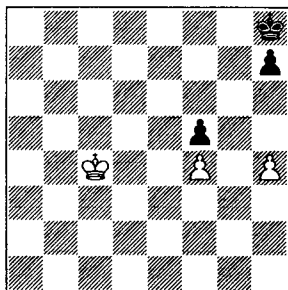
Wit aan zet kan dit winnen. 1. e5 e7 2. h5! f7 3. d6! De witte koning is van plan om de pion op h7 te grazen

te nemen. 3...♖f6 4.h6 ♕f7 (4...♖f5 5.♗e7 ♖xf4 6.♖f6! (6.♖f7? ♖f5 7.♗g7 ♗e6) en wint) 5.♗d7 ♖f6 (5...♖f8 6.♗e6 is niet moeilijk voor wit) 6.♗e8 ♗e6 7.♗f8 ♖f6 8.♗g8 ♗g6 9.f5 en wit wint.

Het is opmerkelijk dat de stelling remise is met zwart aan zet. Het opspelen van de zwarte pion is altijd slecht. De remise-marge wordt van zet tot zet gemarkeerd door de wederzijdse koningsstelling en de reservetempi van de witte pionnen. 1...♗e7 2.♗e5 ♖f7 3.h5 ♗e7 4.h6 ♖f7 5.♗d6 ♖f6 6.♗d7 ♖f7! 7.♗d8 ♖f8! =

D.Hooper

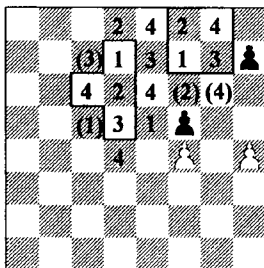
5.p New Statesman 1961

Wit speelt en wint

Als de witte koning op f5 slaat is het altijd uit, tenzij zwart ♗e7 kan spelen. Zwart kan een aanval op f6 met ♖f8 pareren. Hetzelfde geldt voor de invasie op e6 waarop zwart ♗e8 speelt. Uitgaande van het laatste voorbeeld is de volgende virtuele zettenreeks mogelijk. 1.♗e6 ♗e8 2.♖f6 ♖f8 3.h5 ♗g8 4.♗e7 (4.♖xf5 ♖f7 =, nu de pion op h5 staat dient zwart de

gewone oppositie in te nemen.) 4...♗g7 5.h6 ♗g8 (♖h8) etc remise. Om de essentie van de stelling op het spoor te komen doet de theoreticus er het beste aan om de toegevoegde velden uit te knobbelen. Deze methode wordt ook door Henk Muzerie gehanteerd, die de stelling in zijn boekje *Over Zetdwang* analyseert. Een hulpdiagram komt eveneens van pas. Bij het construeren van het hulpdiagram ging ik in eerste instantie uit van de velden g8 g7 g6 f8 f7 f6 als verdedigingsveld voor de zwarte koning, en de daarmee corresponderende aanvalsvelden voor de witte koning. Daarbij ontdekte ik al snel dat er sprake was van een T-structuur. Dat is niet zo vreemd als men in aanmerking neemt dat zwart op de onderste rij moet uitgaan van de normale oppositievelden terwijl hij de velden e5 en f5 op paard-sprongafstand verdedigt.

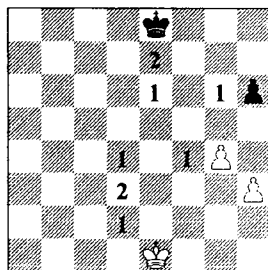
Oplossing: 1.♗c5 ♗g8 2.♗c6 ♗g7 3.♗d5 ♖f8 4.♗d6 ♗g7 5.♗e7 ♗g8 6.♗e6 ♖f8 7.♖f6 ♗g8 8.♖xf5 ♖f7 met overgang naar de studie van Maizelis.

Er zijn studies waarbij de toegevoegde velden verder doorlopen. Hier is dat uiteraard niet mogelijk omdat zwart een tegenaanval kan lanceren op de witte pionnen als wit te ver naar links uitwijkt.

Het verdedigingsblok van zwart valt ook groter uit dan gebruikelijk. De velden op f8 en g8 worden op de zesde rij gedupliceerd. Het grootste verschil met veel klassieke studies waarin een T-structuur voorkomt, wordt echter gevormd door het feit dat het spel niet klakkeloos eindigt met de verovering van een pion. Na 8.♖xf5 begint immers de fraaie studie van Maizelis. De analyticus is gehouden om eerst deze studie te begrijpen voor hij überhaupt iets met Hooper kan uitrusten.

Bähr maakte in de dertiger jaren een studie die door Zinar vijftig jaar later als ondergrond werd gebruikt voor een eigen creatie.

W.Bähr,1934

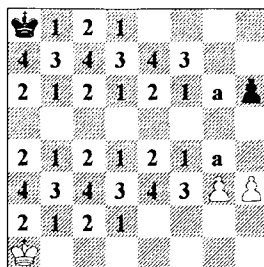

Wit speelt en wint

Het extra tempo van de witte h-pion dwingt beide partijen re-

kening te houden met het verschijnsel van de uitgestelde positie. Zo dient zwart ♖f4 te beantwoorden met ♗e6 en volgt op ♗e4 ♖f6. Op het moment dat wit de h-pion opspeelt wordt het spel beheerst door de "gewone" oppositie; als de witte koning op e1 staat dan is e7 een goed veld, speelt de witte koning naar e4 dan doet de zwarte koning goede zaken op e6. 1.h4? is dus een slechte zet. Ook 1.♗e2? voldoet niet. Zwart speelt 1...♖f7 2.♗e3 (2.h4 ♗e6 of ♗e8; 2.♗d3 ♗e7 zie diagram) 2...♖f6 3.♖f4 ♗e6 en wit komt niet verder. 1.♖f2? voldoet evenmin. 1...♖f7 (Ook hier een goede zet) 2.♖f3 ♗f6 (Ook hier een goede zet) 3.h4 (3.♖f4 ♗e6) ♖f7 etc. De velden f3 en e3 zijn kennelijk niet erg geschikt om het zwart moeilijk te maken. Wit speelt 1.♗d2! ♗e7 (1...♖f7 2.h4! ♗e8 3.♗e2 ♗f8 4.♗d3 ♗e7 5.♗e3 ♗d7 6.♖f4 ♗e6 7.♗e4 ♖f6 8.♗d5) 2.♗d3 ♗e6 3.♗d4! ♗d6 (♖f6) 4.h4 en wint.

M.Zinar 1983

Wit wint

1.g4? faalt op ♖b7 2.♗b2 ♗c6 3.♗c3 ♗d5 4.♗d3 ♗e5 5.♗e3 ♖f6! 6.♖f4 (6.h4 ♗e7) 6...♗e6 en remise, zie vorige studie. Wit moet een koningszet doen en gelet op de stand van de pionnen ligt het voor de hand om de oppositie in te nemen. 1.♗a2 ♗b8 2.♗b2 ♗c8 3.♗c2 ♗d8 4.♗d2 (Wit moet op het juiste moment middels de zet g4 overgaan op een systeem met uitgestelde op-

positie. 4.g4? was daartoe niet geschikt 4...♗d7 5.♗c3 (5.♗d3 ♗e7, zie vorige studie) ♗d6 6.♗d3 ♗e7, zie vorige aantekening.) 4...♗e8 5.g4! plus overgang naar de vorige studie na de eerste zet van wit. Niet goed is 5.♗e2 ♖f8! 6.g4 (6.♖f2 ♗e8!) 6...♖f7 7.♗e3 (na 7.♗d3 is h5 8.g5 h4 9.♗e4 ♗g6 10.♖f4 ♖h5 11.♖f5 pat mogelijk, terwijl ook het thematische zetje ♗e7 uit de vorige studie tot een gelijk spel leidt.) 7...♖f6 8.♖f4 ♗e6 en remise. Deze studie beantwoordt, in tegenstelling tot de twee studies waarmee ik dit artikel open, aan de strikte definitie van de corresponderende velden zoals ik die in het begin geef. Na elke pionzet beschikt zwart over velden die perfect corresponderen met de velden van wit. Hij heeft alleen, en dat tot tweemaal toe, de pech dat hij aan zet is.

Correction

by Harold van der Heijden

There was an unfortunate misprint in the text accompanying John Beasley's dummy pawn promotion to win (*EBUR*, september 1996, p.14).

I quoted John as saying that this was "naturally" quite easy to do. In fact he wrote that it was "actually" quite easy to do, which is rather different. John

tells me that "naturally" would imply a sneer, which emphatically he did not intend.

Incorrectheid in het oeuvre van Korolkov

door Maarten de Zeeuw

In een recent artikel in *New In Chess Magazine* [R. Cifuentes, M. de Zeeuw: "23 Selected Troitzky Studies", *NIC Magazine* 1996/4 pp. 78-80 en 88v] werd gewezen op het belang van snelle computers voor het beoordelen van eindspelstudies. In *Troitzky's 360 Brilliant and Instructive End Games* werden m.b.v. Chess Genius 3 draaiend op een 120 MHz processor 21% van de studies (75 stuks) te licht bevonden.

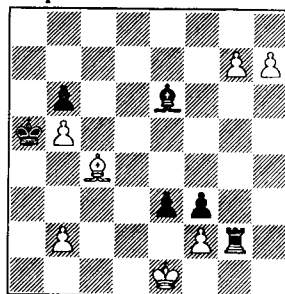
Een componist met een bijzondere reputatie t.a.v. correctheid is V. Korolkov. "...No composer has a better reputation for soundness", heeft Roycroft [*The Chess Endgame Study* p. 237] beweerd, en dat intrigeert. Met welwillende medewerking van de redacteur kon een soortgelijk onderzoek naar de correctheid van 326 Korolkov-studies worden ingesteld. Dat onderzoek leverde een score van 76 (ofwel 23%) incorrecte studies op, een met Troitzky vergelijkbaar percentage dus. Daarbij moet worden bedacht dat Korolkov's studies vaak buitengewoon ingewikkeld waren.

Bij het percentage van 23% moet nog het volgende worden aangetekend. De gebruikte software weet geen raad met dulle torens tot ca. 6 of 8 zetten voordat zij weer tot zinnen kunnen worden gebracht; winnende stellingen met grote geblok-

keerde "knoedels" zwart materiaal kunnen 65 zetten lang een evaluatie van -20 krijgen; bepaalde elementaire eindspelen (bijv. randpion + loper verkeerde kleur, maar ook ♖♙-p) worden door de software verkeerd geëvalueerd; voor 6-en meer-stukken eindspelen konden (nog?) geen databases geraadpleegd worden; er zijn altijd snellere computers denkbaar dan degene die is gebruikt (de Pentium-Pro is inmiddels leverbaar); en in studies die mij maar matig konden boeien heb ik wellicht onvoldoende opgelet. Het ware percentage zou dus nog hoger kunnen zijn - of misschien lager, want een enkele keer komt het voor dat een stelling ten onrechte als incorrect bestempeld wordt.

Zoals een schaakpartij uit een opening, een middenspel en eventueel een (al dan niet technisch) eindspel kan bestaan, zo bestaat een studie in de regel uit een inleiding, een middendeel dat de pointes bevat en een (al dan niet technische) eindfase. Zoals de liefdesdaad door een voorspel behoort te worden voorafgegaan, zo dient ook een studie bij voorkeur op passende wijze te worden ingeleid. Ik durf de stelling aan dat in deze fase de meeste (maar ook de gemakkelijkst te herstellen) fouten worden gemaakt.

V.Korolkov A.Doloetsjanov
1.p Moskou toernooi 1936

Wit speelt en wint

Een bekende studie. Wit kan winnen met twee lopers van gelijke kleur. Voor varianten zie H. van der Heijden: *Pawn Promotion to Bishop or Rook in the Endgame Study* p. 53.

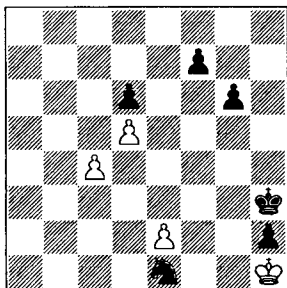
1.g8♖ exf2+ 2.♟f1 ♖xg8
3.hxg8♙!! ♙f5 4.♟xf2 ♟b4
5.♟xf3 ♟c5 6.♟f4! Net op tijd
om ...♟d6 en ...♟c7 te voorkomen.
6...♙h3 7.♟e5 ♙d7
8.b3 ♙g4 9.♙ge6 ♙d1 10.♙d7
♙f3 11.♟e6 ♙g4+ 12.♟e7 ♙f3
13.♙c6 ♙g4 14.♙c6 ♙d1
15.♟d7 ♙c2 16.♟c7 ♙d1
17.♟b7 ♙c2 18.♟a6 ♙d1
19.♙c4 ♙c2 20.♙d6d5 ♙d1
21.♙d3!! ♟xd5 22.♟xb6
♙xb3 23.♟c7 ♟c5 24.b6 ♙d5
25.♙a6 ♙f3 26.♙b7 ♙c2
27.♙g2 ♙a6 28.♙f1 ♙c8
29.♙e2 en wint.

Maar er is een dual: 1.♙f1 exf2+
(1...♙g1 2.fxe3 ♙c4 3.h8♖
♙xf1+ 4.♟d2 f2 5.♖a8+ ♟xb5

6. ♖f8 en tempodwang; wit wil zijn dame geven voor ♖c4; 1... ♠xf2 2. h8 ♖? ♠xf1+ 3. ♖xf1 ♖c4+ =; 2. g8 ♖! ♠xf1+ 3. ♖xf1 ♖h3+ 4. ♖g1 f2+ 5. ♖h2 f1 ♖ 6. h8 ♖+ -) 2. ♖d2 ♠g1 3. h8 ♖ (3. ♖e3!? ♠xf1 4. g8 ♖+ -) 3... ♠xf1 4. ♖a8+ ♖xb5 5. ♖xf3 ♠g1 (5... ♖g8 6. ♖e2+; 5... ♖c4 6. b3) 6. ♖xf2 ♠xg7 7. ♖e2+ en het resterende ♖p-♠p eindspel is gewonnen (Chenkin). Een standaardremedie tegen duals in de inleiding is het oplossingsverloop met een of meer zetten te bekorten, maar hier stuit dat op evidente bezwaren.

V. Korolkov

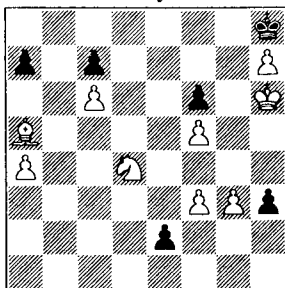
1. hm *Achalgazdra Komunisti*
1954

Wit speelt en wint

1. c5 dxc5 2. d6 ♖g2 3. d7 ♖f4 4. d8 ♖ ♖h5 5. ♖h8 (5. ♖c8+? f5 6. ♖h8 c4 7. e4 c3 8. exf5 c2 9. ♖c3+ ♖g3+) 5... c4 6. e4 c3 7. e5 c2 8. ♖c8+ f5 9. exf6+ en wint.
Weerlegging: 1... ♖c2 2. c6 ♖e3 3. c7 ♖d1 4. c8 ♖+ ♖g3 en wit moet de dame geven met 5. ♖g4+.

V. Korolkov
2. hm *Troitzky MT* 1956

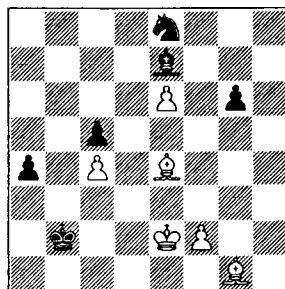

Wit speelt en wint

1. f4 h2 2. ♖f3 h1 ♖+ 3. ♖h4 (Forceert mat in 9) 3... e1 ♖ 4. ♖xe1 a5 5. ♖b4! ♖h3 6. ♖d6! ♖h1 7. ♖e5! fxe5 8. f6 exf4 9. f7 ♖xc6+ 10. ♖g6+ en mat.
Dual: 1. ♖e6 h2 2. ♖g5 h1 ♖ 3. ♖g6 en i.v.m. 4. ♖f7 mat moet zwart de dame direct weer invleeren; een aardige tweeling met de voorgaande studie. Beide studies kunnen worden gecorrigeerd door ze één zet in te korten.

V. Korolkov Y. Beljakin
A. Kopnin

1. p *Alma-Atinskaja Pravda*
1961

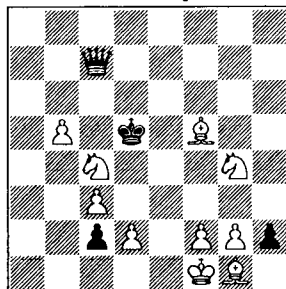
Wit speelt en wint

1. ♖c6 a3 2. ♖xe8 ♖c3 3. ♖h2 ♖d4 4. ♖f4 a2 5. ♖h6 ♖f6 (5... ♖e5 6. ♖g7+ ♖f6 7. ♖f7 ♖f5 8. e7 ♖xe7 9. ♖e8 ♖e6 10. ♖a1 ♖f6 11. ♖a4 ♖xa1 12. ♖b3) 6. e7 a1 ♖ 7. ♖xg6 en zwart is niet in staat pion e7 aan te vallen: 7... ♖b2+ 8. ♖f1 ♖a1+ 9. ♖e2 ♖a2+ 10. ♖f1 ♖a1+ 11. ♖e2 ♖b2+ 12. ♖f1 en remise.

Er is weer direct op de eerste zet een dual: 1. ♖h2 ♖f6 2. ♖c6 (of 2. ♖xg6 ♖g7 3. e7 a3 4. ♖f4 a2 5. ♖h6 a1 ♖ 6. ♖xg7 =) 2... a3 3. ♖xe8 a2 4. e7 (of eerst 4. ♖xg6) 4... a1 ♖ 5. ♖xg6 (zwart heeft nu zelfs helemaal geen schaaks) 5... ♖xe7 6. ♖e5+ =.

V. Korolkov

3. hm *Armenian Central Chess Club Ty* 1955

Wit speelt en wint

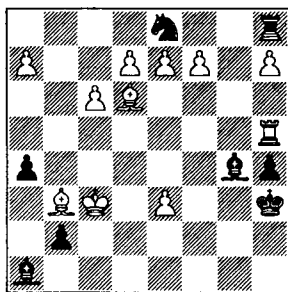
1. ♖ge3+ (1... ♖xh2? c1 ♖+ 2. ♖e2 ♖xc4+; 1... ♖xc2? ♖xc4+ 2. d3 hxg1 ♖+ 3. ♖xg1 ♖xg4; 1. ♖ce3+? ♖c5 2. ♖xc2 (2... ♖xh2 c1 ♖+ 3. ♖e2 ♖d8 4. d4+ ♖xb5 5. ♖d3+ ♖a4) 2... h1 ♖) 1... ♖c5 2. ♖xc2 h1 ♖ (2... hxg1 ♖+ 3. ♖xg1) 3. ♖a4! ♖xg1+ (3... ♖h5 4. d4+; 3... ♖d8 4. d4+) 4... ♖xd4 5. cxd4+ 4. ♖xg1 ♖h2+! 5. ♖f1! ♖g1+! 6. ♖e2!

♖xf2+! 7.♗d3! ♖e2+! 8.♗c2!
♗d3+! 9.♗b3! ♖xc3+!
10.♗a2! (Wit heeft de dulle
dame afgeschud, een briljante
prestatie.) 10...♖b4 (Taaier is
natuurlijk 10...♖h8, al zal wit
het ♗d3ppp-♖-eindspel win-
nen.) 11.d4+ ♗xd4 12.♗c2+ en
wint.

Een voorbeeld van een twijfel-
geval. 2.♗xh2 is een vermoede-
lijke dual: 2...c1♖+ 3.♗e2
♖xh2 (3...♖a7 4.b6 ♖e7 5.b7
♖xb7 6.d4+ ♗b5 7.♗d6+ +-;
3...♖d8 4.b6 ♖h4 5.♗g3! ♖e7
6.♗c8 +-) 4.♗d7! en de
dreiging 5.d4 mat dwingt zwart
een dame voor een stuk te
geven; het ♗d3pppp-♖-eind-
spel dat dan ontstaat geeft wit
zeer goede winstkansen; de be-
wijslast dat het niet zo is ligt in
principe bij de componist. Na
het afknippen van de tweede zet
om 2.♗xh2 te omzeilen is de
aanwezigheid van zwarts
tweede dame op het bord niet
meer gelegitimeerd.

V.Korolkov

1234 *Modern Endgame Stud-
ies*#974 1938

Wit speelt en wint

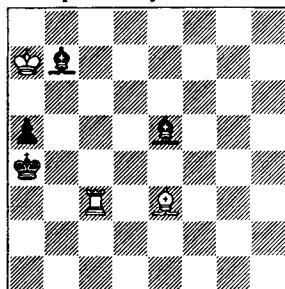
1.♗c2 axb3+ 2.♗b1 ♗xh5
3.fxe8♗! ♖xe8 4.dxe8♗! ♗xe8
5.h8♗! ♗xc6 6.a8♗! ♗xa8
7.e8♗!

Fraaie varianten, maar de auteur
heeft te weinig gelet op de
stelling die in de eindfase over-
blijft. Zwart redt zich met
7...♗c6 8.♖e5 (de enige zet, b5
moet gedekt worden; 8.♖e7/6??
♗b5 en mat) 8...♗f3 (van nu af
kan zwart altijd de kwaliteit
terugkrijgen op c2; in feite
dreigt hij nu ♗h8 te winnen door
9...♗d1 10.♖c5 ♗c2+ 11.♖xc2
bxc2+ 12.♗xc2 b1♖+ 13.♗xb1
♗xh8) 9.♗g6 (9.♗a3 ♗g3
10.♗xb2 h3 =; 9.♗f7 ♗g2
10.♗g5 ♗d1 =) 9...♗g4 10.♖e8
(10.♗a3 h3 11.♗e7 ♗d1 =;
10.♗f4 ♗d1 11.♖c5 ♗f3 =;
10.♗e7 ♗d1 11.♖g5+ ♗f3
12.♗xh4+ ♗xe3 =) 10...♗d1
11.♖c8 h3 12.♗e5+ ♗f5
13.♗d3 ♗c2+ 14.♖xc2 bxc2+
15.♗xc2 ♗e4 =.

Als de eindfase verkeerd beoor-
deeld is kan de studie vaak door
toevoeging van een witte pion
worden gerepareerd, in dit geval
een pion op h2.

Het lastigst te herstellen zijn
fouten in de middenfase.

V.Korolkov L.Mitrofanov
1.p Troitzky MT 1956

Wit speelt en wint

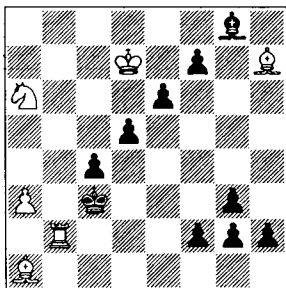
1.♖c4+ 1.♖c5 ♗d6

a) 1...♗b3 2.♖c5 ♗d6 3.♖b5+
♗a4! 4.♖b6! 4.♖xb7? ♗c5+
5.♗xc5

b) 4...♗b4 5.♗xb7 ♗c5 6.♖c6
♗xe3 7.♖xe3 en wint.

Opnieuw een twijfelgeval. Wit
kan geforceerd een loper win-
nen, en de auteur is er van uit
gegaan dat de voorsprong van
een toren voor een pion na vol-
doende is (vgl. ook het tweede
voorbeeld). Dat is niet
noodzakelijk het geval, bijv.
2...♗b2 (beheerst de zwarte
velden die de a-pion nog moet
passeren: a3 en a1) 3.♖b5+ ♗c2
4.♗xb7 a4 5.♖c5+ ♗b3 6.♖c6
a3 7.♖b6+ ♗c2 =, of 4.♖xb7 a4
5.♖c7+ ♗b1 =. Echter onlangs
is bewezen dat 72% van de ♖♗-
♗♗-eindspelen voor de toren-
partij gewonnen is (Stiller); dat
betekent dat na 2...♗b2 wit
misschien toch kan winnen met
3.♖xa5 of 4.♖xa5, maar ook dat
na 2...♗d6 mogelijk 3.♖xa5 een
dual is.

V.Korolkov
5.p *Achalgazdra Komunisti*
1957

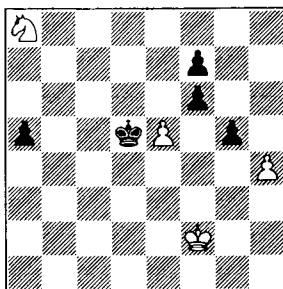

Wit speelt en wint

1.♖b1! (Dreigt 2 ♖a2+ ♖b3 3 ♖c5 mat.) 1...♗d4 2.♖b3+ c3 3.♖xc3 ♗e5 4.♖c4+ d4 5.♖xd4 ♗f6 6.♖d5+ e5 7.♖xe5 ♗g7 8.♖e6+ f6 9.♖xf6 ♖c4 10.♗e7 (Of ook 10.♖b6+ ♗g8 11. ♗e7 en mat.) 10...♟f1 11.♖d6+ ♗f6+ 12.♖xf6 h1 13.♖d6+ ♗g8 14.♖d8 mat

Een gigantische systematische manoeuvre met vele varianten; Korolkov's meest ingewikkelde studies werden wel gekarakteriseerd als "schaak-wolkenkrabbers". Deze stort voor de helft in i.v.m. de dual 6.♖g4+ e5 7.♖c7! en 8.♖e8 of ♖d5 mat. Eigenlijk is het een probleem: wit geeft mat in 8.

V.Korolkov L.Mitrofanov
Schach Echo 1961

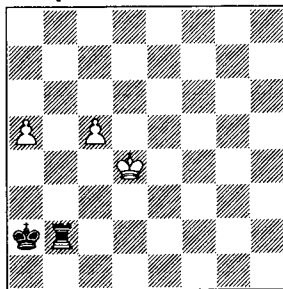

Wit speelt en wint

1.h5 a4 2.♖b6+ ♗xe5 3.h6 a3 4.♖c4+ (4.h7? a2 5.♖c4+ ♗f4 6.h8 ♗ a1 ♗ 7.♗h2+ ♗e4 8.♗g2+ ♗d4) 4...♗f5 5.h7 a2 6.♖e3+ (6.h8 ♗? a1 ♗ 7.♖e3+ ♗e4) 6...♗g6 7.h8 ♗ a1 ♗ 8.♗g8+ ♗h6 9.♖f5+ ♗h5 10.♗h7+ ♗g4 11.♖e3+ ♗f4 12.♗f5 mat

Hier zijn twee zaken mis. Er is een dual (3.Sc4+ ♗f5 4.♖e3+ en 5.h6 +-) en er is een weerlegging: 2...♗e4 (vermijdt schaak door ♖c4) 3.♖xa4 (3.♖c4 a3 4.♖xa3 ♗f5 5.♖c4 fxe5 6.♖d6+ ♗e6 7.♖f3 f5 8.h6 ♗f6 9.♖xf5 ♗g6 10.♗g4 e4 11.♗g3 ♗h7 12.♗f2 g4 13.♗f1 ♗g6 =) 3...♗f5 4.♖c5 (4.exf6 ♗xf6 5.♖c3 ♗g7 6.♖e4 ♗h6 7.♖f6 g4 8.♗g3 ♗g5 =) 4...fxe5 5.♖e4 g4 (ruiming van veld g5, en voorbereiding van ...f6, ...♗e6 en ...♗f7; niet direct 5...f6? 6.♖d6+ +-) 6.♗g2 f6 7.♗g3 ♗e6 8.h6 ♗f7 9.h7 ♗g7 10.♖xf6 e4 =.

V.Korolkov L.Katsnelson
1/5.p Korolkov JT 64 1986

Wit speelt en wint

Een eindspel dat nog steeds niet op CD-ROM is uitgekomen.

1.c6 ♖c2 2.♗d5 ♖d2+ 3.♗c5 (Of 3.♗e6 ♖e2+ 4.♗d7 ♖d2+ 5.♗c8 ♖b3 6.c7, wat eveneens wint.) 3...♖c2+ 4.♗b6 ♖b2+ 5.♗c7 ♖b1 6.a6 ♖a2 7.♗b7 ♖b2+ 8.♗a8 ♖b6 9.a7 ♖xc6 10.♗b7 en wint.

Weerlegging: 2...♗b3/a3 3.a6 (3.♗d6 ♖b4 4.a6? ♖b5 +-) 3...♖b4 4.a7 ♖d2+ 5.♗e6 ♖d8 6.c7 ♖a8 7.♗d7 ♖xa7 =.

Met alle bovengenoemde slagen om de arm trek ik een aantal voorzichtige conclusies.

Het percentage incorrecte studies in het werk van topcomponisten uit het pre-computertijdperk is ca. 20%. Dat stemt overeen met een andere uitspraak van Roycroft [*The Chess Endgame Study* p. 223]: "...composers are well aware that a high proportion, maybe a fifth, of all studies are unsound at initial publication". Het is niet zo verrassend dat het in de helft van de incorrecte studies gaat het om een onvoorzienbare mogelijkheid voor

wit (d.w.z. een dual, of een winstweg in een remisestudie), in de andere helft om een onvoorziene mogelijkheid voor zwart (een weerlegging van het witte spel).

Afgaand op de gegevens verkregen van Harold van der Heijden

werd minder dan de helft van de mogelijke busts gepubliceerd. Er is dus nog veel te ontdekken: meer dan 10% van alle studies van topcomponisten, volgens de schatting hierboven.

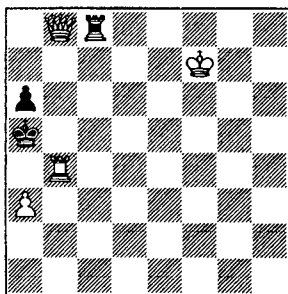
Conclusies uit de pre-computertijd over de correctheid van een

bepaald oeuvre zijn niet gebaseerd op systematische analyse en dus onbetrouwbaar. Soms (bij Korolkov zesmaal) is het juist een veronderstelde bust die niet deugt.

Wetenswaardigheden

door Wouter Mees

Uit mijn correspondentie met Ten Cate (8 juni 1987) heb ik de volgende stelling opgediept:

Zwart aan zet, wit wint

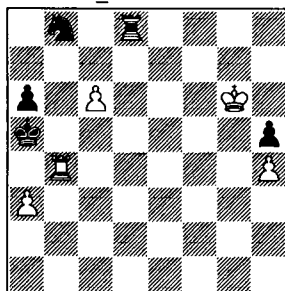
Ik heb er bijgeschreven: "P.ten Cate, naar Henneberger (1234 nr.590)".

Er zou uit kunnen blijken dat Ten Cate zich althans éénmaal met de studie-compositie heeft beziggehouden; maar verder

dan een voorstel tot publicatie is het bij mijn weten niet gekomen. Hoe zit dat in elkaar?

Ten Cate nam zo af en toe deel aan een oploswedstrijd. Bij een wedstrijd van Lloyd's Bank was de studie van Henneberger opgegeven:

M.Henneberger
Basler Nachrichten#2113,
_11-1-1930

Wit aan zet wint

Wit wint door 1.c7 ♖g8+ 2.♔f7 ♜c8 3.cxb8 ♜!, en niet (?) 3.cxb8 ♜ omdat de dolle zwarte toren remise zou houden. Ten Cate heeft aangetoond dat 3.cxb8 ♜ wel degelijk wint en dus een nevenoplossing geeft. Ook zonder de h-pionnen.

Wie van de lezers bevestigt dit?

Herhalings oefeningen (3)

door Wouter Mees

Ter herinnering: deze rubriek is bedoeld voor de aspirant-componist. Dat is een soort Don Quichot met (of zo u wilt, tegen) de schaakstukken als windmolens. Niets voor onze volksaard? Toch is het niet geheel uitgesloten dat de lezers massaal aan de slag zijn gegaan. Al moet ik bekennen dat ik er bar weinig van gemerkt heb.

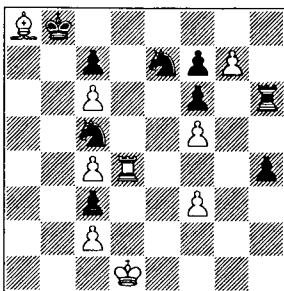
Nu is het lastig bouwen op drijfzand! In casu het ideologische moeras van de Sovjet-compositie. Twee studies van Koroljkov ware u in het voorgaande opstel (juni '96) getoond. En u zult zich misschien afgevraagd hebben wat Goerwitsj daar nu in hemelsnaam op aan te merken had. Het antwoord is met één woord: Niets! Helemaal niets. Beide studies zijn perfect. De kritiek van Goerwitsj had dan ook betrekking op vroeger werk, waarin brillante ideeën op een wat stuntelige manier gepresenteerd waren.

Is een mogelijk misverstand daarmee opgeruimd? Heeft de lezer nu weer vaste grond onder de voeten? Toch is het de vraag of perfecte studies een goed uitgangspunt vormen. Ontmoediging kan het gevolg zijn. Een minder geslaagde studie, waar nog wat aan te verbeteren valt, is misschien stimulerender en leerzamer.

En om nu de daad bij het woord te voegen: Wat vindt u van on-

derstaande studie van Bondarenko?

F. Bondarenko
5e EV Concours Wjesojoesn
KFC 1948

Wit aan zet wint

Ter ondersteuning de inleidende zetten: **1.♖d8+ ♕a7** (1...♙c8 2.g8♙ or 2.♜xc8+) **2.♜h8 ♘g8** **3.♜xg8 ♜h7** en nu mag de lezer verder zoeken. Er is (dus!) sprake van een korte manoeuvre, die telkens met een kleine wijziging herhaald wordt, en wit (of is het zwart??) blijkbaar voordeel oplevert. En nu weer een serie vragen:

- Waaruit bestaat de bedoelde wijziging?
- Wat is het effect?
- Welke partij heeft die nages-treefd, en waarom?
- In hoeveel zetten is de wijziging voltooid?
- Welke stukken hebben hieraan deelgenomen?

Gecomplementeerd met twee nieuwe vragen:

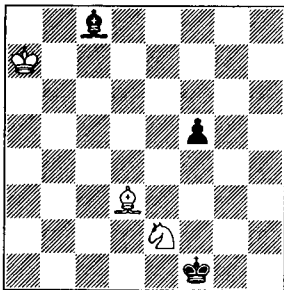
f) Welke stukken zijn verder nog rechtstreeks bij deze manoeuvre betrokken?

g) Welke stukken hebben (blijkbaar) geen andere taak dan het correct maken van de studie?

Wie zich wenst te bekwaamen in de kunst van het oppoetsen zal vooral categorie g) te lijf moeten gaan. Denkt u dat er besparingen mogelijk zijn? Waarom heeft Bondarenko het zichzelf zo moeilijk gemaakt, met het voorbeeld van Rinck (zie het tweede diagram) voor ogen? Of vindt u dat een domme vraag?

Ik ben benieuwd naar uw reacties. En, o ja, de studies van Koroljkov komen in een volgende rubriek heus wel weer aan bod!

H. Rinck
Las Noticias 1926

Wit speelt en wint

Oplossing **1.♕b8 ♖d7** **2.♙c7 ♜e8** **3.♙d8 ♙f7** **4.♙e7 ♜g8** **5.♙f8 ♜h7** **6.♙g7.**

ARVES-bijeenkomst

door Harold van der Heijden

De vorig jaar als experiment uitgeschreven oploswedstrijd kreeg dit jaar terecht een vervolg.

Ook aangelokt door het beloofde toetje, De Uitdaging van Wouter Mees aan Jaap van den Herik, traden een 16-tal individuele deelnemers en 1 team (Rolf Hendriks, Ruud Hoogenboom en Hans Buijs) aan.

Extra spectaculair was de deelname van twee computerprogramma's. Eén daarvan (DIEP), wordt door de auteur Vincent Diepeveen o.m. in discussiegroepen op het Internet gepropageerd als het schaakprogramma wat het best/diepst analyseert (wat dat dan ook moge zijn). Bovendien was de opgestelde hardware bepaald 'state-of-the-art' te noemen (een 200 MHz Pentium). Het andere programma, Chessgenius 3, draaiend op een verouderde 25 MHz 386 SX-computer, was vooraf een gevaarlijk outsider.

De selectie van de studies die ter oplossing werden aangeboden was gedaan door Wouter Mees, die een voortreffelijke prestatie leverde. Het is niet eenvoudig om correcte, onbekende studies te vinden met voldoende diepgang. Het enige dat ik op de keuze aan te merken heb, is dat drie studies me tijdens de wedstrijd wel erg gemakkelijk

geschikt leken om met de computer op te lossen.

ARVES 1996 oplos

1. Bertholée	21
2. Van Herck	16
3. Van der Heijden	14
4. DIEP	10
5. Versmissen	8
6. Uitenbroek	7
Wissmann	7
8. team	6
Benak	6
10. Chess Genius 3	5
11. Van Oosterhout	4
De Boer	4
Stoffelen	4
14. Olthof	3
Van de Gevel	3
Stigter	3
17. Vandecasteele	2

De winnaar werd dit jaar Rob Bertholée, vooral dankzij een weerlegging van studie 5 die hij als enige vond (overigens vond Rob niet de oplossing), en waarvoor hij 6 extra punten kreeg toebedeeld. Bovendien was hij de enige die kaas wist te maken van studie 4. De tweede plaats ging naar Marcel van Herck die evenals Harold van der Heijden studie 5 volledig 'oploste'. De derde plaats was voor laatstgenoemde, vorig jaar nog winnaar.

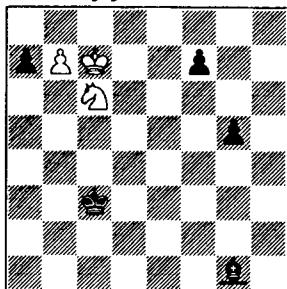
Dit driemansschap bleef het computerprogramma DIEP, dat op de 4e plaats bleef steken, dus ruim de baas. De operator (en geestelijke vader) meldde ook een incorrectheid, maar dan in studie 4 (1.♗g1). Zijn bewering 'dat dit absolute winst, in één klap uit' was, werd ondersteund met een variant van maar liefst 17 plies. Maar al vlak na de wedstrijd werd vastgesteld dat de remise toch nog achter de computer-horizon voor zwart voor het grijpen lag.

Bij bestudering van de oplossingen valt me op dat het computerprogramma vooral slecht is in het kiezen van de optimale variant; tenminste vanuit de studiekant bekeken. Dat geldt trouwens logischerwijs voor alle partijschaaksoftware. Zo zal DIEP in studie 1 heus wel hebben gezien dat na 1.♖c8 ♗h2 2.♗b8 g4 3.♗a6 ♗b8! wit toch wint, en speelt dus 3...g3. Want dat leidt weliswaar ook tot een verloren stelling, maar dan toch met een stuk meer t.o.v. de hoofdvariant van de studie!

Het bestuur is voornemens om volgend jaar opnieuw een dergelijke wedstrijd te organiseren.

Hier volgen de studies, met commentaar van Wouter Mees en Harold van der Heijden (HvdH):

P.A.Larsen
Tidskrift for Schack 1896

1) Wit speelt en wint

1.♖c8 ♜h2 2.♜b8 (op weg naar c7!) 2...g4 3.♜a6 ♜b8! (een "antikritische zet") 4.♜xb8 g3 5.♜c6 g2 6.♜d4! g1♗ 8.♜e2+, resp. 6...♜xd4 7.b8♗ g1♗ 8.♗xa7+. Op 2...a5 volgt 3.♜a6 a4 4.♜c7 ♜xc7 5.♜xc7 a3 6.b8♗ a2 7.♗h8+. Dit anticipeert een bekende studie van H.Rinck. De auteur (1869-1946) was de vader van de beroemde probleemcomponist K.A.K.Larsen. Hij heeft zelf heel wat gepresteerd; en o.a. een bekend patmanoeuvre op zijn naam staan [3 punten].

HvdH: Vermeldenswaard is nog de verleiding 1.♜b8; bijv 1...g4? 2.♜a6 en nu 2...♜h2+ 3.♖c8 is de hoofdvariant, en 2...g3 3.♖c8 etc. Maar zwart speelt 1...a5(6)! en 2...♜a7.

Alleen het team, Jaap de Boer en

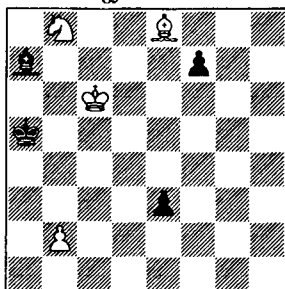
Harold van der Heijden vonden

het zwarte tegenspel (3...♜b8!),

en alleen laatstgenoemde loste

de studie helemaal op.

Jenő Lamoss
1.hm Magyar Sakkelet 1961

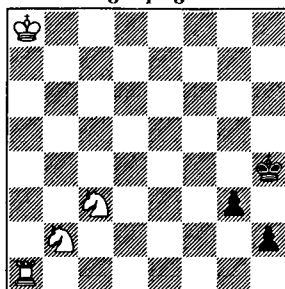

2) Remise

1.♜a6! e2 (Of 1...♜xa6 2.♜xf7 =) 2.♜b7 ♜c5! 3.♜b8 e1♗ 4.♜c6+ ♜b5 5.♜e5+ ♜a5 6.♜c6+ ♜a4 7.♜e5+ ♜b3 8.♜xf7+ ♜c2 9.♜g6+ ♜d1 10.♜h5+ =. Lamoss (1911-1982) was een Hongaarse componist [3 punten].

HvdH: Verschillende oplossers probeerden hier 3.b4+, maar overzagen dat na 3...♜xb4 4.♜b8 e1♗ 5.♜c6+ zwart 5...♜a4 kan spelen. Het bedoelde aftrekschaakje van het paard: 6.♜d4+, waarna de zwarte koning inderdaad geen vluchtveld heeft, faalt op 6...♗xe8. Volledig goede oplossingen werden ingeleverd door DIEP, Koen Versmissen, Genius 3 en Van Oosterhout.

Dr. A.Wotawa
Der Tagesspiegel 1960

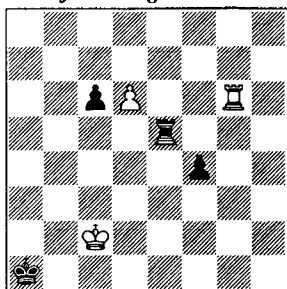
3) Wit speelt en wint

1.♜h1 ♜h3 (1...g2 2.♜xh2+ ♜g3 3.♜h6/7/8 ♜f2 4.♜f6+ ♜e3 5.♜g6 ♜f2 6.♜e2; 1...♜g4 2.♜e2 ♜f3 3.♜xg3 ♜xg3 4.♜d3 ♜g2 5.♜f2) 2.♜d3! (Niet 2.♜e2? g2 3.♜f4+ ♜g3 4.♜e2+ ♜h3) 2...♜g2 (2...g2 3.♜f4+ ♜g3 4.♜ce2+ ♜f3 5.♜xh2) 3.♜f4+ ♜xh1 4.♜ce2 g2 5.♜g3+ ♜g1 6.♜h3 mat.

De studie is vrij bekend; o.a. uit de monografie *Auf Spurensuche mit Schachfiguren* (1965). Wotawa (1896-1970) was een Oostenrijkse componist [4 punten].

HvdH: Hier wist alleen Marcel van Herck het volledige puntenaantal te pakken.

Antonio A.Prada
El Ajedrez Argentino 1955

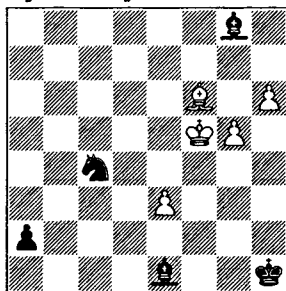

4) Wit speelt en wint

Niet 1.d7? ♚c5+ 2.♗b3 ♚b5+ 3.K(a)c4 ♚d5 =; 1.♗b3? ♚b5+ 2.♗c4 ♚d5 =; 1.♚g1+? ♗a2 2.♚d1 ♚c5+ 3.♗d2 ♚d5+ 4.♗e1 ♚e5+ 5.♗f2 ♚e8; 1.♚f6? ♚c5+ 2.♗d3 ♚d5+ 3.♗e4 ♗b2 =; 1.♚g8? ♚c5+ 2.♗b3 ♚b5+ 3.♗c4 ♚d5=. De sleutel is: 1.♚h6! ♚c5+ 2.♗b3! ♚b5+ 3.♗c4 f3 4.♚f6 f2 5.♚xf2 ♚d5 6.♚f3! ♚xd6 7.♗b3! ♚d1 8.♗c2 en wint. Of: 1...♚e8 2.♚h5 ♚a8 3.d7 ♚a2+ 4.♗c1 ♚a8 5.d8♗ ♚xd8 6.♚a5+; 1...♗a2 2.♚h3 ♚a5 3.d7 ♚a8 4.♚h5 ♗a3 5.♗c3; 1...f3 2.♚h3 ♚c5+ 3.♗b3 etc., of 2...♚e2+ 3.♗d3 ♚e1 4.♚xf3 ♚d1+ 5.♗c2 enz. Moelijk! Een achtermeefje van "Saavedra". De studie was opgedragen aan J.Mugnos, en was opgenomen in diens *Mis Mejores Finales*, 1957. De argentinse auteur is verder vrij onbekend gebleven [6 punten]. HvdH: De kraker van de mid-dag! Ikzelf zag vrijwel onmid-dellijk de Saavedra-achtige truc, maar wist vervolgens niet de oplossing te vinden. Want na 1.d7? ♚c5+ 2.♗b3 ♚bb5+ 3.♗c3! ♚c5+ 4.♗b4 ♚d4

5.♚g5! ♚xd7 6.♗b3 speelt zwart niet 6...♚d1? zoals ik dacht, maar natuurlijk 6...♚b7+. In de hoofdvariant kan dat niet omdat wit zwart dwingt de pion op d6 te slaan! Dan staat pion c6 in de weg voor een schaakje op de b-lijn. DIEP speelde zoals gezegd 1.♚g1? maar zag niet op tijd dat in de variant zoals hierboven gegeven, de zwarte c-pion uiteindelijk ook wit zijn toren kost. Rob Bertholée vond als enige de sleutelzet en ook de slotmanoeuvre, maar laat zwart niet helemaal optimaal tegen-spelen (3...♚d5 4.♚h3 ♚xd6 5.♗b3 enz.).

B.A.Sacharov
& An.Koeznetsov
Sjachmatnaja Moskwa 1961

5) Remise

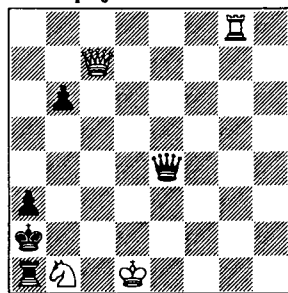
Dit is een versie uit 1979, na 2 zetten. 1.g6 ♗xe3+ (Of 1...♚d6+ 2.♗f4! ♚g3+ 3.♗f3 ♚d5+ 4.♗e2 =) 2.♗g5 (niet 2.♗c4? ♗g4) 2...♚d5 3.h7 (3.♚b2 ♚d2+ 4.♗h5) 3...♚h4+ 4.♗xh4 ♗xf6 5.h8♗ a1♗ 6.♗g5+ ♗h7+ 7.♗h6 ♗xh8 8.g7 en remise.

Boris Sacharov (1914-1973) was jaren lang de Russische afgevaardigde in de PCCC. Hij

heeft veel samengewerkt met Koeznetsov (geb. 1932). Zou de computer dit alles aangeven? [6 punten].

HvdH: Deze studie werd goed opgelost door Marcel van Herck en Harold van der Heijden. Rob Bertholée vond een weerlegging waartegen niets in te brengen valt: 2...♗g2! Later bleek in mijn database nog een weerlegging opgenomen: 1...♚h4! 2.♚d4 ♗xe3+ 3.♗e4 ♗g4 4.h7 ♗f6+ 5.♚xf6 ♚xh7.

D.Goergenidze
1e prijs Problem 1972

6) Remise

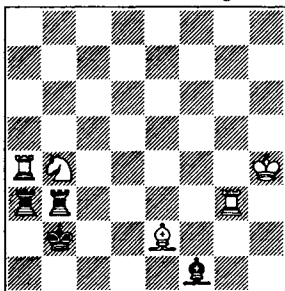
1.♗f7+ ♗b2 2.♚g2+! ♗xg2 3.♗f2+ ♗b3! (3...♗xf2 pat) 4.♗xb6+ (Niet 4.♗xg2? wegens 4...♚xb1+ en ♚b2+) 4...♗a2 5.♗e6+ ♗xb1 6.♗b3+ ♗b2 7.♗c4!! ♚a2 8.♗b4! ♗a1 9.♗c3! ♗b1 10.♗b4! ♚a1 11.♗c3, positionele remise, c.q. pat als zwart de dame slaat. David Goergenidze (geb. 1953) is één van de huidige groten uit Georgië [5 punten]. HvdH: Veel oplossers kwamen niet verder dan 3...♗xf2 pat. Dolf Wissmann was de enige die de hele oplossing vond.

(Un)solved mysteries

door Harm Benak

Studie 25 van de vorige keer bleek een hele fraaie te zijn.

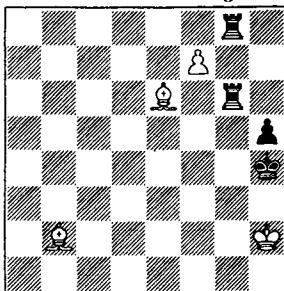
F. Amelung
Deutsche Schachzeitung 1896

25) Wit speelt en wint

1. ♖xa3+ ♜xa3 (1... ♜xa3 2. ♔d3+ ♜c2 3. ♙xf1 wint) 2. ♔c2+ ♜b2 3. ♜xb3+ ♜xc2! (3... ♜xb3 4. ♔d4+ ♜c3 5. ♔b5+ ♜d2 6. ♙xf1 wint) 4. ♙d1+! ♜xd1 5. ♜b1+ ♜e2 6. ♜g3 en wit wint de zwarte loper. Vooral 4. ♙d1+! is een mooie zet. Volgens Mees anticipeert deze studie een beetje studies van Gorgiev e.a. [HvdH: Dit betreft een correctie van een studie uit Rigaer Tageblatt 1895, waar de wT van g3 op e3 stond. Men vond een weerlegging middels 1... ♜xb4! 2. ♙g4 ♙e2! In de correctie is in deze variant de w♙ op g4 voldoende gedekt].

J. Mieses
Deutsche Schachzeitung 1896

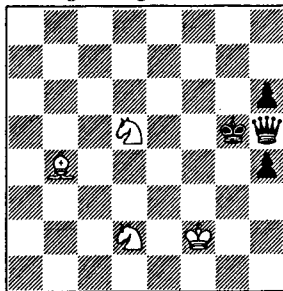
26) Wit speelt en wint

Het tweede mysterie was van de hand van J. Mieses. Ik vrees dat de oplossing hiervan een mysterie zal blijven, want ik ben er niet uitgekomen.

Ik dacht eerst dat de oplossing heel simpel 1. fxg8 ♜ was, tot ik 1... ♜g2+! zag. Ook paardpromotie helpt niet (1. fxg8 ♜ ♜xe6!). Het enige wat dan overblijft, is loperpromotie, maar na 1. fxg8 ♙ ♜g5 zie ik niet hoe wit verder moet komen. Wie biedt meer?

Dan de twee nieuwe mysteries. Beide componisten zijn geen onbekenden. Studie 27 is van H. Rinck, en als ik zo eens naar het diagram kijk, komt onwillekeurig het woordje 'damevangst' bij me op. Lijkt me niet al te moeilijk.

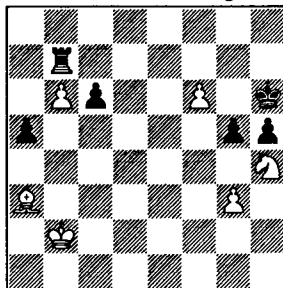
H. Rinck
Rigaer Tageblatt 1896

27) Wit speelt en wint

Studie 28 lijkt me heel wat lastiger, maar gelukkig staan de lange decemberdagen weer voor de deur, dus heeft U hier tijd genoeg voor.

E. Holm
Deutsche Schachzeitung 1915

28) Wit speelt en wint

Veel succes bij het oplossen van deze studies, en vergeet niet de oplossing voor de deadline op te sturen naar mij (pas op: nieuw adres!; zie colofon)

The study that defeated the rest of the world

by Alain Pallier

Who, in 1934, had ever heard of the name of a young dutch composer, born in 1906, from The Hague, with a short name, Kok, with a long first name, Theodorus Cornelis Louis?

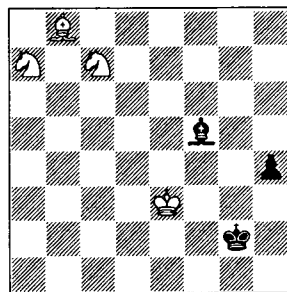
Reader of the *Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond* in which Kok published his first studies and articles in 1933, certainly, and abroad, BCM readers thanks to two studies dating from 1934 (*Le Temps*, a french newspaper with a column run by Chéron also hosted two studies in the same year). Kok had never entered any study in a tourney when he entered three studies in the 1934 tourney of the renowned Czech magazine *Ceskoslovensky Sach*, organized by the Brno Czech Association¹. This tourney attracted many leading composers: 53 studies were entered, of which 44 were published from the february-march issue till the december one. Rinck, Kubbel, Gorgiev, Bron, Prokes, Fritz, Hasek, Kosek, Ginninger, Lommer, Lazard, there was a real crowd, and an unknown composer (in the award: 'a relatively little-known composer') surpassed them all!

The award, signed by F.Dedrl and J.Kauder, was published very quickly in the first issue of 1935: there were 5 prizes, 5 honourable mentions and 5 commendations. Prokes and Gorgiev, 2nd and 3rd prizes, were ahead of both 'stars' Rinck and Kubbel, respectively 4th and 5th prize. Kok's masterwork was accompanied by the following comment (kindly translated by J.D.Beasley):

"This study stands out from the rest by virtue of its striking idea and faultless construction. There are numerous tries, and it is remarkable how the author, using the bare minimum of material, arranges that such a splendid key is the only way of bringing the distant knights to the scene of the action in time".

Let us have a close look at this study:

T.C.L. Kok
1st Prize *Ceskoslovensky Sach* 1934

White to play and win

In this position, one could think that White has to switch his force, especially the knights, to the K-side: therefore, logically seems 1.♖d5 but after 1...h3 2.♙h2 ♙xh2 3.♜f2 ♙e6 4.♙e3, as in the main line, Black has 4...♙d7, imprisoning ♖a7. In 1234 (#416), Lommer and Sutherland give: 1.♖d5? h3 2.♙f4+ ♜f1 3.♙h5(e2) ♜g2 4.♙h2 (4.♙g3 h2 5.♙h1 ♙e4! 6.♙f2 ♙b7 7.♙h1 ♜g1! =) 4...♙g4! 5.♙f6 ♜xh2 6.♜f2 ♙d7! and, if 7.♙xd7, 7...♜h1 8.♙f6 h2 9.♙e4 stalemate.

The same authors also give another try: 1.♙cb5(e8) h3 2.♙h2

1 Authors differ about the designation of this tourney: it is simply *Ceskoslovensky Sach* for Rinck and Kubbel, respectively in their collections of studies, 1414 and in 250, but Prokes, in his 1951 collection (623) gives 'Turnaj Spolku českých sachistu v Brně' as does Gorgiev in his 1959 collection ('Konkurs spolky českých sachistu').

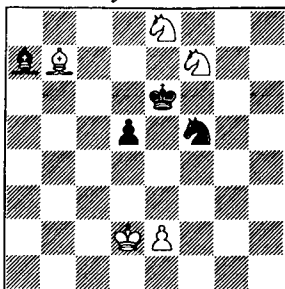
♟xh2 3.♟f2 ♔d7(c8) 4.♔c6 ♔d7 and again, White is in trouble with his knights. Therefore, the brilliant key move is:

1.♔a8!! Now all the three white minor pieces occupy the a7-a8-b8 triangle, in the far west! 1...♔d7. 1...h3 is given as the main line in *I234*: 2.♔h2 ♔d7! 3.♔b6 ♟h1 4.♟f3 ♟xh2 5.♟f2 ♟h1 6.♔c4 ♟h2 7.♔e3 ♟h1 8.♔f1 ♔e6 9.♔c6 ♔c4 10.♔g3+ ♟h2 11.♔d4 ♔e2 12.♔gx2+- 2.♔b6 h3 3.♔h2 ♟h1 4.♟f3 ♟xh2 5.♟f2 ♟h1 6.♔c4 ♔b5! 7.♔e3 ♔d7 8.♔f1 ♔a4 9.♔g3+ ♟h2 10.♔c8 ♔b3 11.♔e7 ♔c6 12.♔g6 ♔b3 13.♔e5 ♔d1 14.♔c4 ♔g4 15.♔e3 ♔e2 16.♔xe2 ♟h1 17.♔g4 h2 18.♔g3 mate.

(solution as given in Van Reek/Van Donk's book: *Endgame Study Composing in the Netherlands and Flanders*).

Unquestionable, no other study in this tourney had such a brilliant key move and we have seen that the judges were particularly impressed by 1.♔a8!! Had they in mind a study by Gurvitch with a similar key? (despite of not being awarded in the *Bakinsky Rabochi* tourney, the study was known through its appearance in *Shakmatny Listok* in 1927).

A.Gurvich
Bakinsky Rabochi 1927

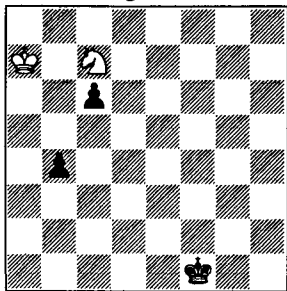

White to play and win

1.♔h8! (1.♔d8+? ♔d7 2.♔c6 ♔e3+ and 3...♟xe8, or 1.♔g5+? ♟e7 and there is no win for White) 1...♔d7 2.♔f6+ ♟c7 3.♔a6! ♔d4 4.♔xd5+ Kc(d)6 5.♔g6! ♟xd5 6.e4+ ♟xe4 7.♔b7 mate.

A more recent study, by the young swedish composer Anders Gillberg, features the same key move; but this time in miniature form:

A.Gillberg
3rd prize *Springaren* Julturning 1986

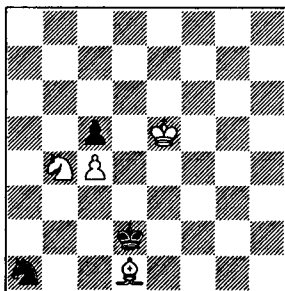
Draw

1.♔a8!! (1.♔a6? b3 2.♔c5 b2 3.♔e4 ♟e1 4.♔c3 ♔d2 5.♔b1+ ♟c2 6.♔a3+ ♟b3 7.♔b1 c5 -+; 1.♔e6? b3 2.♔d4 b2 3.♟b(f)3 ♟e1(2) -+; 1.♔e8? b3 2.♔d6 ♟e2! 3.♔c4 ♔d3 4.♔b2+ ♟c3 5.♔d1+ ♟c2 6.♔e3+ ♔d3 -+) 1...b3 (1...♟e2 2.♔b6 ♔d3 3.♔a4 ♟c4 4.♟b6 =) 2.♔b6 b2 (2...♟e1 3.♔a4 c5 4.♔xc5 =) 3.♔c4! b1♟ (3...b1♔ 4.♟b6 =) 4.♔d2+

In *Endgame Virtuosity*, the recent book produced by F.Chlubna, one can find three studies with a knight move in the corner; Israeli composers like this motive:

Y.Afek

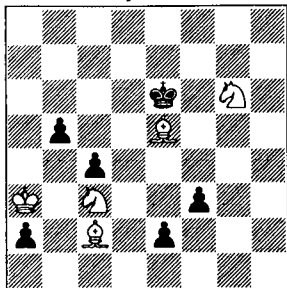
2nd comm. *Themes-64* 1978

White to play and win

1.♔c2! (1.♔a4? cxb4 2.c5 b3 3.♔xb3 ♔xb3 4.c6 ♔a5; 1.♔a6? ♟xd1 2.♔xc5 ♔c2 =) 1...♔b3 2.♔a1!! Sacrificing the knight in the corner 2...♔xa1 3.♔a4 ♟c3 4.♔d5 ♟b4 5.♔d1 and wins by zugzwang.

H.Aloni
3/4th hm Israeli Ring Tour-
ney 1988

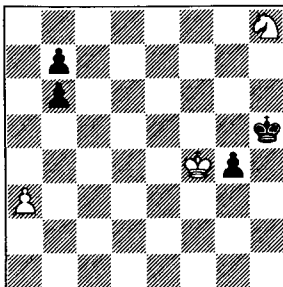

Draw

An original distribution of material. I only give the main line of the solution: 1.♔f5+! ♕xf5 2.♖h4+ ♖xe5 3.♗xf3+ ♔f4 4.♗xe2+ ♖xf3 and now 5.♕d4+ ♖e3! 6.♕c2+ ♔d2 7.♕a1! (7.♖b2? c3+ 8.♖b3 ♖c1 9.♕a1 (9.♖xc3? b4+ 10.♖b3 ♖b1!) 9...♖b1 10.♕c2 b4 →) 7...♖c3 8.♖xa2

(8.♕b3? ♖c2 9.♕a1+ ♖b1) 8...b4 9.♕b3! cxb3+ 10.♖a1! b2+ 11.♖b1! b3 stalemate.

N.Elkie
5th Prize Assiac MT 1988

White to play and win

1.♕f7! g3 2.♖xg3 ♖g6 3.♕h8+!! (Switchback! 2.♕e5+? ♖f5 and 4...♖e4; 3.♕d6? ♖f6 4.♖f4 ♖e6 and 5...♖d5; 3.♕d8? ♖f6! 4.♖f4 ♖e7 5.♕xb7 ♔d7 6.♖e5 ♖c6 7.♕d6 ♖c5 and in either case,

White has no more than a draw) 3...♖g7 4.a4!! (4.♖f4? b5!! 5.♖e5 ♖xh8 6.♖d6 ♖g7) 4...♖xh8 5.♖f4 ♖g7 6.♖e5 ♖f7 7.♖d6 ♖e8 8.♖c7 ♖e7 9.♖xb6! ♔d7 10.♖xb7 and White wins.

T.C.L. Kok rarely took part in study tourneys: he never got any other first prize (except in the 1941 tourney of *Tijdschrift*, which was not really an international tourney: only one foreigner, Rinck, managed to enter studies). He - unfortunately - gave up the composing of studies some fifty years ago. Today, despite his retirement of the chess scene, he is one of the great seniors of the study art, with Kazantsev, Parenti and Van den Ende.

'Bon anniversaire', Mr. Kok.

Toernooi van de KSFAH

door **Julien Vandiest**

Het zal u al wel niet zijn ontgaan dat Roger Missiaen, Ignace Vandecasteele en uw dienaar de enige studiecomponisten zijn die Vlaanderen (en zelfs België) op dit ogenblik telt. Dit is al zo sinds de jaren 1950-52 (!). Sindsdien is er inderdaad geen enkele 'vierde musketier' opgekomen. Begrijpelijk stemt ons drieën wat nostalgisch naar een 'opvolging', en daarom hebben we het volgende op touw gezet. Sedert kort ben ik de nieuwe voorzitter van de KSFAH (= Ko-

ninklijke Schaakfederatie van Antwerpens Handel), en in die hoedanigheid heb ik het bestuur kunnen winnen voor het project van een groot internationaal studietoernooi, volgend jaar in te richten onder de auspiciën van de Federatie:

Toernooi van de KSFAH

Voor eindspelstudies in mini-atuervorm (hoogstens 7 stukken) en met max. 3 werken per inzender. Thema vrij. Vanaf 1 mei t/m 31 december 1997, in

duplo inzenden naar de prijsrechter: Julien Vandiest, Arthur Matthijsslaan 30, B-2140 Borgerhout, België. Voorzien zijn 4 geldprijzen en 6 eervolle vermeldingen, plus een speciale prijs voor de bestgeclasserde Belg. Voorlopig classement op 1 mei 1998 en definitieve palmares op 1 augustus.

Ik zou het natuurlijk zeer leuk vinden, mochten de nederlandse componisten (stukken talrijker dan de Belgische!) zich niet onbetuigd laten!

Korte catalogus van de ARVES-bibliotheek

door Jurgen Stigter

ARVES bezit een schaakbibliotheek, vnl. bestaande uit de eindspelboeken van C.J. de Feijter. De collectie staat bij H. van Donk thuis te verstoffen. Om deze bibliotheek bruikbaar te maken, volgt hieronder een korte lijst van alle boeken. De lijst is gebaseerd op mijn *Bibliography on endgame and endgame study books* (werk in uitvoering); H. van Donk gaf op een uitdraai hiervan aan wat tot het ARVES' bezit behoort. Een korte titelbeschrijving met een code van de belangrijkste bibliografieën (zie afkortingen hieronder) van al deze boeken volgt hieronder.

ARVES hoopt dat dit leidt tot schenkingen om de lacunes op te vullen, en tot gebruik van de bibliotheek. Voor dit laatste is nog een schatbewaarder nodig die toegang mogelijk maakt. D.w.z. iemand die de ruimte ervoor heeft, en ook wel eens thuis een belangstellende kan ontvangen (en eventueel xeroxen maken). (Overigens zijn ARVES-leden altijd welkom om mijn eigen collectie te bezichtigen.) Jurgen Stigter (015-2138317)

Codes

A	Catalogus van de schaakcollectie / Alexander Rueb Stichting. Amsterdam (Universiteitsbibl.), 1988.
Betts	Chess. An annotated bibliography of works published in the English language, 1850-1968. Douglas A. Betts.
Cax	Sacharov, Bibliography of USSR chess literature until 1966.
K	Kofman bibliography of USSR literature on chess composition in Umnov 1983.
Lusis	Chess. An annotated bibliography, 1969-1988. [Sequel to Betts]

Lijst

- Averbach, Juri L.** (*8-2-1922, Kaluga)
K38 Cax731 Kak reschat sjachmatnie etjudy. Moskva, 1957.
- Bähr, Walter**
A1409 LN2281 Opposition und kritische Felder im Bauernendspiel. Freiburg im Breisgau (Selbstverlag), 1936. 125p.
- Bardeleben, Curt von** (Berlin, *4-3-1861 +31-1-1924)
LN2234 A1411 Das Bauernendspiel im Schach. Zweite verbesserte und vermehrte Auflage. Berlin (Kagan), [1920].
- Bedő, Ödön** (Hungary *20-4-1887, Berettyóújfalú +27-2-1953, Budapest)
LN2280 Bátyavégjátékok vezérnala (bátya és gyalog konfiguráció). 225 diagrammal. [Budapest], [1935?]
- Behting, C. und J.** (*Kurland: *27-10-1867 +28-3-1943, Riga; Janis *9-5-1856 +1945, Germany)
LN2729 Galotnes un uzdevumi. Riga, 1930. 31p. [German ed.: LN2728]
- Belj, Jerry**
A1415 LN2332 Eindspelen uit de praktijk. S.l., [1946, Limburg]. 50p.
- Berger, Johann Nepomuk** (Graz, Austria *11-4-1845 +17-10-1933)
A1414 LN2182 Theorie und Praxis der Endspiele. Zweite Auflage. Berlin/Leipzig (W. de Gruyter), 1922. viii, 588p.
- LN2628** Probleme Studien und Partien von —, 1862-1912. Leipzig (Veit und Co.), 1914. 252p.
- Blanchetti, Rinaldo** (Italy *17-11-1882, Genova +21-11-1963, Ruta di Camogli)
A1416 LN2252 Contributo alla teoria dei finali di soli pedoni. Firenze (L'Italia Scacchistica), 1925. 141p.
- Bondarenko, Filip Semenovitsj** (*21-10-1905, Tepikinskaya, Voiska Donskogo, USSR)
K74 Etyud v petsjechnom okontchani. Moscow, 1973 +636+
- Breider, [Ernst] Bruno [Evals]** (*24-7-1907, Viipuri=Vyborg, URSS)
— / Aarne Dunder / O. Kaila, 123 suomalaista lopputehtävää 1946-1971. Helsinki, 1972. +123+
— / Aarne Dunder / O. Kaila, Toiset 123 suomalaista lopputehtävää (1946-1971), [=1972] +123a+
- Bron, Vladimir Akmovitsj** (*14-9-1909, Nikolajev, Ukraine +1-10-1985, Sverdlovsk)
K66 Izbranni etjudy i zadatschi. Moscow, 1969.
- Chéron, André** (*25?-9-1895, Colombes, Seine, France +12-9-1980, Laysin, Switzerland)

- A1430 LN2355 Nouveau traité complet d'échecs. La fin de partie. Lille (Yves Demailly), [1952]. 783p.
Cunnington, Rev. Edward Ernest (England, *26-5-1852, Devizes +14-10-1942, Willsbridge)
 Betts21-10 LN2219 Lessons in pawn play. London (Routledge), 1913. iv, 98p. 16cm. (British chess handbooks).
Dedrie, Frantisek (*13-10-1878, Tishnov, USSR +28-5-1957, Brno, Czechoslovakia)
 A1435 LN2253 Studie. V Praze, 1925. 83p.
Dunder, Aarne [Armas Artturi] (*9-6-1914, Pori, Finland)
 A1438 LN2343 — ja A. Hinds, 111 suomalaista lopputehtävää : ... 1890-1946. Jyväskylä, [1948]. '111'
Durand, Abbé Philippe-Ambroise (France *1799, Fresnay-la-Mère +11-2-1880, Lisieux)
 LN2177 (A1439) — et Jean Preti, Stratégie raisonnée des fins de partie du jeu d'échecs. Paris, 1871+1873.
 2 Fasc. (=livres).
Euwe, dr. Machgielis (Max) (Amsterdam *20-5-1901 +26-11-1981)
 LN3138 —, Dr. M. Niemeijer, Mr. Dr. A. Rueb, B.J. van Trotsenburg, H.G.M. Weenink. [1932] (Stam).
Farago, Paul (*4-4-1886, Pereg = Felsőszertivar, Hungary +1-12-1970, Cluj-Napoca, Roumania)
 A1454 Idei noi "n sahur artistic. Bucuresti (Ed. T.C.F.S.), 1956. 243p. port. Tiraj 3080 ex.
Feijter, Cornelis Jan de (The Netherlands *5-10-1907, Groede +198-) 80 Eindspelstudies van —. 's-Gravenhage (Van Goor Zonen), 1938. 94p.
FIDE Album. Ed. Ing. Nenad Petrovic. Zagreb (Sahovska naklada)
 =Betts32-473-23 — 1956-1958. Zagreb (Tipografija), 1961. 187p. Pbk.
Freeborough, Edward (Hull, England *18-8-1830 +14-9-1896)
 Betts21-1 LN2185 Chess endings, a companion to 'Chess openings ancient and modern'. London, 1891. 240p.
 Betts20-1 LN2188 Select chess end-games from actual play. Edited and arranged by —. London (Kegan Paul &c.), 1895.
Fritz, Jindrich (Praha *15-17-1912 +9-11-1984)
 LN2352 Moderníí sachová studie; úvod do theorie a skladby. Praha (Práce - Vydavatelstvo ROH), 1951. 123p.
Geissler, Wilhelm
 LN2121 Kombination und Opfer im Schach. 2. Folge: 100 Partie-Stellungen ... Ansbach (C. Brügel & Sohn), [1931].
Goldschmeding, Cornelis (The Netherlands *7-7-1927, Amsterdam +1995)
 Lusis2456 (— ed.), 2e internationale landenwedstrijd voor schaakcomposities. 1970. —, [1971]. 63p. 24cm. Pbk.
Gorgiev, T.B. (USSR *30-8-1910, Kizliar, Daghestan +13-12-1976, Dnepropetrovsk)
 K45 Cax736 Izbranje etjudi. Moscow, 1959.
Grin, A.P. (*18-11-1908, Moscow) [Grin = pseudonym for Guljajev]
 K75 Znamenitnye kompositsii. Moscow, 1973.
Grondijs, Drs. Henricus H. (Harrie) (*1946, Heerlen)
 — Works of Simkhovitch. The chess endgame studies of F.M. Simkhovitch. ARVES 1990 #4.
Guljajev, Alexander Pavlovitsj [pseud. A.P. Grin] (*18-11-1908, Moscow)
 K24 Cax707 LN2793 Sovjetkaja shakhmatnaja kompozitsija. Moscow, 1937.
Halberstadt, Vitaly (*20-3-1903, Odessa, USSR +25-10-1967, Paris)
 A1472 Curiosités tactiques [cover: des finales]. Finales d'échecs par —. Paris, 1954. 71p. port. 24cm.
Herbstman, A.O. (*10-4-1900, Rostov-on-Don +22-5-1982, Täby, Sweden)
 K19 Cax726 A1462 LN2275 Shakhmatnyy etjud v SSSR. Leningrad/Moskva, 1934.
 A1464=A3360 LN2276 idem. Dutch edition: De schaakstudie der nieuw-Russische grootmeesters. Lochem (De Tijdstroom), [1937].
 idem. Dutch edition: De schaakstudie in onze dagen. Lochem (De Tijdstroom), [1948]. 171p.
 A.A. Troitzky, der Begründer der modernen Endspielstudien. Kecskemét (Magyar Sakkvilág), [c1940]. 22p.
 Das Geheimnis des schwarzen Königs. Berlin (Sportverlag), 1960.
 K57 Cax735 Izbrani shakhmaty etjudji. Moscow, 1964.
Holm, Ernst [Fredrik] (Ystad, Sweden *23-12-1879 +1-1-1941)
 A1473 LN2287 55 Schackstudier av —. Original (Diagram) Vit drar och vinner. [Stockholm, 1937]. 39p.
Horwitz, Bernard (*10-5-1807, Neustrelitz, Germany +29-8-1885, London)
 Betts23-1 A1489 LN2170 J. Kling and —, Chess studies, or, Endings of games, by — and —, containing upwards of two hundred scientific examples of chess strategy, illustrated by diagrams. London (C.J. Skeet), 1851.
Kan, I.A. (*4-5-1909, Samara=Kuibyshev, USSR +12-12-1978)
 K33 Cax419 A1468 —, A.M. Konstantinopolski, Shakhmatnoye tvorchestvo N.D. Grigor'yeva. Moskva, 1954.
Kasparjan, G.M. (*27-2-1910, Tbilisi, Georgia +12-1995)
 K46 Cax430 Izbrannie etjudi i partii. Erevan, 1959.
 K84 A1481 idem. [2nd edition]. Moscow, 1977.

- 2.500 finales. Recopilación ... de finales artísticos de ajedrez. Buenos Aires, 1963. 2 vols. '2500'
- K73, 76 (A1483) Sjahkmatnie etjudi. Dominatsija. Erevan, 1972 (Vol. I); 1974 (Vol. II). '2545'
- K78 555 etjudov miniatur. Erevan, 1975. '555'
- K92 A1484 Sila peshki. Erevan, 1980. 21cm. '1338'
- Kazantsev, A.P.** (*2-9-1906, Tselinograd, USSR)
- K35 Cax730 —, R. Kofman, M. Liburkin, Sovjetski shahkmatni etjud. Moscow 1955. '650'
- K77 A1486 Dar Kaissy. Moscow, 1975.
- Kofman, Rafael M.** (*26-3-1909, Odessa, Ukraine +20-12-1988, Moscow)
- K37 Cax709 Vsesouszni pervenstva po shahkmatnoi kompozitsiji. Moskva, 1956.
- Kok, Theodor Cornelius Louis** (*23-11-1906, 's-Gravenhage)
- A1490=1684 LN2297 Eindspelen en problemen, (341 diagrammen). Den Haag (—), [1939]. 160p.
- De zwarte dame in zedtwang. = EBUR 1991(4). [Ed. by Jan van Reek]
- Pionneneindspelen. Margraten (Jan van Reek), 1992. Pbk.
- Wege zur Endspielstudie (Bauerendspiele, Schwarzer Dame im Zugzwang). Koblenz (H.-W. Fink), 1992.
- Korolkov, V.A.** (USSR *7-11-1907, Jekaterinodar / Krasnodar +1-5-1987, Leningrad)
- K42 Cax739 Izbrani etjudi. Moscow, 1958.
- K47 Cax748 —, V.A. Tsjechover, Izbrani etjudi A.A. Troitzkogo. Moscow, 1959.
- Krejcik, Josef Emil** (Austria *22-1-1885, Rudolfsheim-Wien +4-1-1957, Wien)
- Mein Abschied vom Schach. (W. de Gruyter), 1955.
- Kubbel', Leonid I.** (Karl Arthur Leonid Kubbel) (*25-12-1891, Petersburg +18-4-1942, Leningrad)
- K25 Cax741 LN2290 250 izbrannykh etjudov. Moskva/Leningrad, 1938.
- Kwant, L. de**
- A1530 LN2291 Raadsheeren en paarden in eindspel en compositie. [Rotterdam], [c.1942]. 24p.
- Lafora, Dr. Carlos Rodríguez** (Valencia, Spain, *10-7-1884 +19-4-1966)
- Finales de ajedrez (Alfiles en casillas de distinto color). Madrid (Ricardo Aguilera), [1961]. 191, [8]p.
- Finales de ajedrez; dos caballos en combate. Madrid (Ricardo Aguilera), 1965. 206p.
- Lamare, Marcel** (1856-1937) [pseud. Un Amateur de l'Ex U.A.A.] R.] (*14-1-1856 +24-11-1937)
- A1508 LN2239 Le mat par fou et cavalier. étude théorique et pratique. Paris (La Stratégie), [1919]. 51p.
- A1565 LN2250 Traité des fins de partie. Paris, 1924. [in H. Delaire, Les échecs modernes, Paris, 1914-1925]
- Lasker, Dr. Emanuel** (*24-12-1868, Berlinschen=Barlinek, Poland +11-1-1941, New York)
- A1555 LN2242 35 Endspielstudien von Schachmeister A. Selsnieff. Hrsg. von —. Berlin (Bernh. Kagan), [1919]. 20p.
- Lazard, Frédéric** (France *20-2-1883, Marseille +18-11-1948, Vésinet)
- A1499 LN2721 Mes problèmes et études d'échecs. —; préf. de A. Alekhine. Paris (La Stratégie), 1929. xii, [1], 128p.
- Lommer, Harold Maurice** (*18-11-1904, London +17-12-1980, Valencia, Spain)
- Lusis2475 1357 end-game studies. The best chess compositions 1935-1973. Bath, London, (Pitman), 1975. '1357'
- Matzels, L.L.** (*27-12-1894, Uma, Ukraine +23-12-1978, Moscow)
- Cax696 A1506 Lad'ya protiv peshek. Moscow, 1956.
- Marwitz, Jan Hendrik** (The Netherlands *8-10-1915, Winschoten +1991)
- Eindspelkunst. [Dalfsen] (ARVES #9), 1991.
- Mesman, Hendrik Gerard Antoon** (*1919, Anvers, Belgium)
- De artistieke schaakstudie. Inzicht en compositieeler. Met vele diagrammen. Rotterdam (—), 1989.
- Mieses, Jacques** (*27-7-1865, Leipzig +23-2-1954, London)
- Chess endings from modern master-play; edited, with notes, by —. London (Routledge), 1901. xi, 115p.
- A1515 LN2241 Moderne Endspielstudien. Zweite verb. und verm. Auflage. Leipzig (C. Ronniger), 1922. 76p. 21cm.
- A1513 LN1320 —, W.A.T. Schelfhout, De kleine schaakgids. II. Eindspelen; 2e, verm. dr., Den Haag (Van Goor), [1934].
- LN1321 idem, derde druk. Den Haag, 1938 [vol. II]. 47p. + 1p. contents.
- Mironov, Gleb Alexandrovitsj**
- K79 Razmishlenija ljubitelja shahkmatnich etjudov. Moscow, 1975.
- Mistrovstvi**
- — CSSR v sachové skladby 1960-1962. Praha (STN), 1964. 15p.
- Mitrofanov, Leopold Adamovitsj** (*2-7-1932, Leningrad +26-11-1992)
- Vladimir Fyodorov, Deceptive simplicity. [Margraten] (ARVES #11), 1992.
- Nadareishvili, Gia A.** (*22-9-1921, Tbilisi, Georgia +1991)
- K70 Izbrannic etjudi (Nadareishvili). Tbilisi, 1970.
- Olympiavuoden**
- LN2969 — 1952 tehtävänäladintakipailu / The composition competition of the Olympic year 1952. Helsinki, 1952.

- Páros, Dr. György** [né Schlegl] (Hungary *28-4-1910, Tamási +19-12-1975, Budapest)
 LN2831 Csodák a sakktáblán. Kecskemét (Magyar Sakkvilág), [1940]. 125, [1]p.
 Betts32-41 LN2931 Soviet chess compositions 1945-1947. Kecskemét (Magyar Sakkvilág), s.a. [1949?]. 64p. 21cm.
 LN2951 Szovjet végjáték- és feladványversenyek 1948-1950. Kecskemét, [1951?], 72p.
- Portisch, Lajos** (4-4-1937, Zalaegerszeg, Hungary)
 — & Balázs Sárközy, 600 végjáték. Budapest, 1973.
- Prokes, Ladislav** (Praha *7-6-1884 +9-1-1966)
 A1527 LN2354 Kniha sachovych studií. Praha (Práce Vyd. ROH), 1951. 229p. '623'
- Prokop, Frantisek Josef** [pseud. A Sedláček] (*18-7-1901, Hořovice +21-9-1973, Praha)
 A1528 LN2323 212 Endspielstudien. Prag (A. Lapacek), [1944]. 79p.
- Puig y Puig, Dr. Esteban** (Barcelona *16-4-1878 +29-1-1940)
 LN2215 Apuntes criticos sobre la obra 150 fins de partie de Mr. Henri Rinck. [Barcelona 1926?]. 48p.
 A1529 LN2249 La doctrina del final artistico. Barcelona (Tipografia La Académica), [1923]. 31p.
- Rabinovich, L.L.** (*11-5-1891, St. Petersburg +23-4-1942, Kirov)
 Cax691 A1531 LN2260 Endspielj. Second Russian edition, Moskva/Leningrad, 1938.
- Reek, Drs. Jan van** (*1945, Oostvoorne, The Netherlands)
 - The ultra modern endgame study - part 2. Margraten (ARVES #14), 1992.
 - Miniatures. Margraten (ARVES #2), 1989.
 - The composing of endgame studies. Margraten (ARVES #3), 1990.
 - Award of the Rueb chess study tourney: 1984-1990. Margraten (ARVES #5), 1990.
 - — & H. van Donk, Carel Mann. Margraten (ARVES #6), 1991.
 - Chessmen in the endgame study. 7 vols. 1992-1993.
 - idem (vols. 1-3). Part 1-3. Margraten (ARVES #10), 1992.
 - idem (vols. 4-7). Part 4-7. Margraten (ARVES #15), 1993.
 - — & H. van Donk, History of endgame study composing in the Netherlands and Flanders. Margraten (ARVES #12), 1992.
- Rinck, Henri** (*10-1-1870, Lyon, France +26-2-1952, Barcelona)
 LN2210 150 Endspielstudien. - 150 fins de partie. Leipzig (Veit), 1909. xxix, 302p. front. (port.)
 A1545 LN2213 700 Fins de partie. (4e édition de 150 fins de partie). [Barcelona] (Tip. La Académica), 1927.
 A1546 LN2214 1414 Fins de partie. (Sième édition de 150 fins de partie). Barcelona, 1950. xxxii, 768p. '1414'
 A1542 LN2340 — et Louis Malpas, Dame contre tour et cavalier. Nouveaux principes théoriques. Bruxelles, 1947.
- Rödl, Ludwig** (Nürnberg *30-4-1907 +23-3-1970)
 A1547 LN2284 Endspiele. Ein Leitfaden für die Praxis. Leipzig (C. Ronniger), 1936. 157p.
- Roycroft, Arthur John** (*25-7-1929, Wimbledon, England)
 Luis2473 A1549 Test tube chess. A comprehensive introduction to the chess endgame study. London (Faber), 1972.
- Rueb, Mr. Dr. Alexander** ('s-Gravenhage *27-12-1882 +2-2-1959)
 A1551 LN2346 De schaakstudie. Gouda/'s-Gravenhage, 1949-1955. 5 vols. Each volume has its own loose-leave index.
 A1550 LN2347 Bronnen van de schaakstudie. Gouda/'s-Gravenhage, 1949-1955. 5 vols.
 Sachové noviny. 1(1-11/12) (24 Jan. - 6 June 1931) || =LN5991
- Schwers, Johann (Zegers, Janis)** (*28-6-1868, Leimani, USSR +7-11-1940, Posen=Poznań, Poland)
 A1554 LN2247 Endspielstudien. Berlin/Leipzig (de Gruyter), [1922]. xvi, 88p. port.
- Selesnieff, A.S.** (*1888, Tambov, USSR +6-1967, Bordeaux, France)
 LN2301 100 Endspiele. Kecskemét (Magyar Sakkvilág), [194-]. 71, [1]p.
- Shakhmatnie eschegodniki**
 Cax578 1955. Moscow (FiS), 1956.
- Sozin, V.I.** (*1896 +1956, Leningrad)
 Cax694 LN2271 Chto kazhdyy dolzhen znat' ob endshpile. Moskva/Leningrad, 1931. Bibliotekha shakhmatista: 23/24.
- Stamma, Philip(pe)** (*c1715 +c1770? (1808??))
 A1558 LN2174 L. Bledow und O. von Oppen, Stamma's hundert Endspiele. Berlin, 1856. [6], 250, [1]p.
- Staudte, Dr. Hans-Hilmar** (Germany *18-1-1911, Kaldenkirchen +21-1-1979, Münster)
 - Aus der Welt der Schachstudie. Bad Nauheim (H. Loeffler), [1961]. 99p.
 - —, M. Milescu, Das 1x1 des Endspiels. Berlin (Walter de Gruyter), 1965.
- Stratégie, La.** 1. 1867-1940. = LN6020
 - Concours international d'études-fins de partie de — 1913-1914 [1914]
- Sutherland, Maurice A.** (+13-1-1954 while at sea)
 Betts23-13 LN2292 — and H.M. Lommer, 1234 modern end-game studies. London (Printing Craft), 1938. 383p. '1234'
- Tattersall, Cressley Edward Cecil** (England *7-8-1877, London +26-10-1957, Lyme Regis)

- Betts 23-8/9 A1563 LN2218 A thousand end-games. Leeds (BCM), 1910-11. 2 vols.
Troitzki, Alexei Alexejevitsj (St. Petersburg=Leningrad *14-3-1866 +8-1942)
 K20 Cax747 A1567 LN2278 Sbornik shakmatnykh etjudov. I. Leningrad, 1935.
Tsjechover, V.A. (22-12-1908, St. Petersburg +11-2-1965, Leningrad)
 K49 Cax749 Shakmatnie etjudi i okontsanija. Moscow, 1959.
Umnov, J.I. (USSR *11-2-1913, Rostov-on-Don +23-7-1989, Moscow)
 K32 Cax708 A1570 Tsjto takoe shakmatnaja kompozitsija. Moscow, 1954.
Vandecasteele, Ignace Marie Joseph Thérèse Corneille (*Mortsel, Belgium, 1926)
 - 64 studies op 64 velden. Wilrijk-Antwerpen (ARVES/—), 1994.
Voellmy, Dr. Erwin (Switzerland, 9-9-1886, Herzogenbuchsee +15-1-1951, Basel)
 A1572 LN3123 Henri Rinck. Kecksmét (Magyar Sakkvilág), 1940. 20p. port.
Weenink, Henri Gerard Marie (Amsterdam *17-10-1892 +2-12-1931)
 LN2663 Het schaakprobleem. Gouda, [1921].
Whitaker, Norman Tweed (*9-4-1890, Philadelphia, Pennsylvania +20-5-1975, Phoenix City, Alabama)
 - — / Glenn E. Hartleb, Schach - Chess / Deutsch & English / 365 Ausgewählte Endspiele. Heidelberg, 1960.
Wotawa, Alois (Wien *11-6-1896 +12-4-1970)
 - Auf Spurensuche mit Schachfiguren. 150 ausgewählten und erläuterte. Berlin (Walter de Gruyter), 1965.
Zelepukin, N.P. (*10-9-1917)
 K67 —, Y. G. Dorochoy, A.S. Kakovin, A.A. Tutlajantsj, Shakhmatnaja kompozitsji v Donbasse. Donetsk, 1969.
Zijlstra, Douwe
 LN2324 Rndom het Al-Adli handschrift. Complete schaakanalyse. [Amsterdam (—), 1933-1935]. 2 vols.
Znosko-Borovsky, Eugene Alexandrovich (*28-8-1884, Pavlovsk/Petersburg, URSS+31-12-1954, Paris)
 Betts21-25 LN2305-6 How to play chess endings, by —. London (F. Hollings), 1940.

Other books in the ARVES library (from the de Feijter collection):

Chess pie nr. 3, 1936

Ter herdenking aan het Zeventigjarig bestaan van het S.G. Discendo Discimus

- Dr. M. Euwe:** USA-USSR, 1946
K. Fabel: Rund um das Schachbrett
 —: Das 35. Thematurier von Problem, 1960
Kagan's Neueste Schachnachrichten, Heft 1, 1921
G. Maróczy: Die Französische Partie, 1927
Dr. M. Niemeyer: Nederland op z'n best, 1942
 Zwarte Magic
 100 Zwarte Dame-problemen, 1945
 Probleemcomponisten IV
 Jan Hartong, 1946
 De roch als heraldische figuur, 1946
 Schaakbibliotheken, 1948
 Zo sprak Wolfgang Pauly, 1948

Problematicus[pseud. of Max Ignaz Weiss]: 150 Schachkuriositäten, 1910

Fred Reinfeld: The Joys of Chess, 1974

Shakkivuoosi-63

- J. Westberg:** Den Andre Sjakkboken, 1965
A.C. White: Chess Idylls, 1918
 — & G. Hume: Valves and Bi-Valves, 1930
Dr. E. Zeppler en J.A. Rusek: Memorial de W.A. Shinkman, 1962-1963
 (sev. authors): Memorial de Miroslav Havel, 1960-1961

Griwa, Nikolai Wassiljewitsch: 5 Figuren

von Rainer Staudte

(in Russisch), 1. Heft, Dnepropetrowsk (Ukraine), 1995, 32 Seiten, 104 Diagramme, Format DIN-A 5, Offsetdruck.

Mit vorliegendem ersten Heft plant der Autor eine Serie von Publikationen seiner Sammlung von Studien bis zu fünf Figuren. Behandelt wird das (nach Aussagen des Autors im Vorwort) klassische Kräfteverhältnis Dame und Springer gegen Dame. 104 der interessantesten Studien wurden für das Heftchen ausgewählt. Vom künstlerischen Standpunkt aus gesehen lohnt die Aufnahme einiger Stücke strenggenommen kaum, Ideen und Manöver wiederholen sich, einige Studien weisen Defekte auf. Da jedoch auch der Lernende im Endspiel durch diese Sammlung unterstützt werden soll, wurde ein vollständiges Bild der Methoden mit dem vorgegebenen Material angestrebt. Die Anordnung der Studien in chronologischer Reihenfolge gestattet es, die Entwicklung der Kompositionen dieser Endspielklasse zu verfolgen.

Selbstverständlich freut uns Vereinsmitgliedern von ARVES besonders die Aufnahme eines Originals aus *EBUR*. Im Autorenverzeichnis ist Rinck (12 Studien) am häufigsten

vertreten, gefolgt von Vandiest (10), Tschchow (9), Mann (8, vielleicht durch sein 1991 herausgegebenes Werk besonders gut repräsentiert), Troitzki (4) und Kling und Horwitz (4). Sicherlich kann das Heftchen keinen Anspruch auf Vollständigkeit erheben. Jedenfalls steht *Secrets of minor piece endings* noch nicht im Literaturverzeichnis.

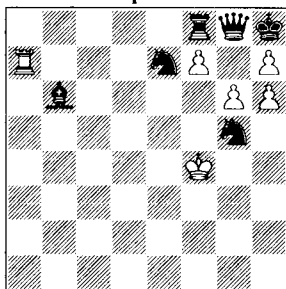
Im russisch geschriebenen Vorwort wird die Entwicklung einiger Ideen kurz skizziert und auf entsprechende Diagramme verwiesen. Ansonsten ist das Heft ohne Sprachkenntnisse leicht zu verstehen. Die technische Gestaltung entspricht der des in der letzten Ausgabe von *EBUR* besprochenen zweiten Heftes dieser Serie. Die Beschränkung der Lösungen auf die wesentlichen Varianten erscheint angemessen.

Die Herausgabe erfolgte im Selbstverlag, beide Hefte erscheinen in einer Auflage von 1000 Exemplaren. Da die Verbreitung von Ken Thompsons Endspieldatenbasen auf CD-ROM die Prüfung solcher 5-Figuren-Endspiele geradezu herausfordert, erscheint eine Zusammenstellung des bisherigen Standes des Endspielwissens nützlich und interessant.

Jarig

door Harold van der Heijden

Harold van der Heijden
30 november 1996
eerste publicatie

Wit aan zet wint

1.hxg8♙+ ♚xg8i 2.fxg8♙+ii ♙xg8iii
3.♚h7+ ♙xh7 4.g7 mat.

i) 1...♙xg8 2.g7+ ♙h7 3.gxf8♙+! en wint, maar niet 3.gxf8♙? ♙e6+ 4.♙f5 ♙xf8 5.fxg8♙++ ♙xg8

ii) Verleidelijk is 2.g7+? ♙h7!^{iv} 3.♙xg5!^v en zwart lijkt geen verdediging meer te hebben. Zo faalt 3...♙xa7? op 4.f8♙+!^{vi} ♚xf8 5.gxf8♙, of 3...♙e3+? 4.♙h5 ♙xh6 5.♚e7! ♙xg7^{vii} 6.fxg8♙+ ♙xg8 7.♙g6 ♙f8 8.♚e8 met winst. Echter zwart speelt: 3...♚xg7+!^{viii} 4.hxg7 ♙xg7!^{ix} 5.♚e7 ♙d8^{ix}.

iii) 2...♙xg8 3.♚a8+
iv) 2...♙xg7? 3.f8♙+
v) 3.♚e7 ♙xf7!; 3.fxg8♙+ ♙xg8! maar niet 3...♙xg8? 4.♚e7; 3.f8♙ ♙e6+; 3.f8♙+ ♙xh6

vi) Niet 4.f8♙? ♙e3+! 5.♙h5 ♙xh6 6.♙xe7 ♙xg7 met remisestelling.

vii) 5...♚xg7 6.f8♙

viii) 4...♙xa7? 5.f8♙; 4...♙e3+? 5.♙g4 ♙xg7 6.♚e7 ♙e5 7.♚e7 ♙h6 8.♚b7 ♙e5 9.♙f5 ♙d6 10.♙e6 ♙f8 11.♚b8 ♙e5 12.f8g+
ix) 5...♙f8 6.♚b7 ♙d8+ 7.♙g6

Tijdens de laatste ARVES-bijeenkomst hadden we een jange in ons midden. Voor die gelegenheid componeerde ik een studie. De hoofdvariant is nogal ruw, maar er zit aardig spel in een enkele zijvariant (ii). De top-oplossers vonden het niet (wel de hoofdvariant natuurlijk).

René Olthof, nogmaals hartelijk gefeliciteerd!

Inhoudsopgave 8e jaargang nummer 4

		pag
Redactioneel	Harold van der Heijden	1
Van het bestuur	Hans Buijs	2
De toegevoegde velden voorbij (2)	Teun Balemans	3
Correction	Harold van der Heijden	6
Incorrectheid in het oeuvre van Korolkov	Maarten de Zeeuw	7
Wetenswaardigheden	Wouter Mees	11
Herhalingsoefeningen	Wouter Mees	12
ARVES-bijeenkomst	Harold van der Heijden	13
(Un)solved Mysteries	Harm Benak	16
The study that defeated the rest of the world	Alain Pallier	17
Toernooi van de KSFAH	Julien Vandiest	19
ARVES boekenlijst	Jurgen Stigter	20
5 Figuren, heft 1	Rainer Staudte	25
Jarig	Harold van der Heijden	25